

ROVERSKÝ KMEN

skautský časopis
pro rovery
a rangers

Vrásky kvůli klimatu

Roverský začátek:
jak na roverský program

Putování Skotskem

Život servisáka na největší
skautské akci na světě

SKAUT

říjen/2019
ročník 23/číslo 111

Obsah

Editorial **3**

co otřásá (skautským) světem

Ze světa **4**

Z hnutí **6**

Svobodný skauting slaví 30 let. Oslavte výročí i u vás ve městě **8**

téma

Ještě trochu emisí a nebude cesta zpátky. Jak přírodu chrání stát a co zmůže jednotlivec **11**

„Je potřeba trochu pobláznit lidi, aby začali tlačit na svoje politiky.“ O žábě, kůrovci a aktivismu s právníkem Antonínem Fričem **16**

Anketa: Mají se skauti ve své oddílové činnosti zabývat ochranou přírody a změnami klimatu? Proč ano/ne? **19**

rovering

Služba pro Jamboree: nelehký život servisáka na největší skautské akci na světě **21**

Zkratka k roverskému programu **26**

Jak se dělá Obrok **29**

svět kolem nás

Skotačení aneb putování s chutí karamelu **35**

Kolem Krku na kajaku **39**

kultura

Lesk, bída a varieté **44**

pozvánky 47

časopis pro rovery a rangers

číslo 111, ročník 23

vychází 5x ročně

registrační číslo MK ČR E 10199,
ISSN 1213-0664

Předplatné zajišťuje SEND Předplatné s.r.o.

Pro registrované členy Junáka je předplat-
né řešeno v rámci on-line registrace.

Více na www.skaut.cz/casopisy.

Vydavatel

Junák – český skaut, Tiskové
a distribuční centrum, z. s.

Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1
IČ: 64934926

tel.: 234 621 223, fax: 234 621 399

e-mail: kmen@skaut.cz

web: www.skaut.cz/tdc

www.skaut.cz/obchod

Redakce

Junák – český skaut, Tiskové a distribuční
centrum, z. s.

Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1

e-mail: kmen@skaut.cz

web: www.skaut.cz/kmen

archiv: casopisy.skaut.cz/kmen

Šéfredaktorka

Klára Procházková – Rajče

Editorka

Zuzana Orlová – Zuzka

Redaktoři

Zuzana Orlová – Zuzka

Kristyna Pechová – Tyna

Marketa Těthalová – Maki

Ester Jančaříková – ES

Tereza Hrubešová – Terka

Šarka Porvichová – Šťovík

Vojtěch Kousal – Kousy

Anna Marenčáková – Karot

Helena Kamrllová – Miška

Korektury

Helena Kovalová – Mamut

Anna Hájičková

Lucie Vichová

Dále na tomto čísle spolupracovali autoři
článků, fotografií a ilustrací.

Autorka titulní strany:

Magdaléna Bohuslavová

IMAGEMAKERS

Grafická úprava a zlom

Imagemakers – Jitka Turbáková

e-mail: info@imagemakers.cz

www.imagemakers.cz

Tisk

POLYGRAF, s.r.o.

Předplatné

SEND Předplatné s. r. o.

www.send.cz/skaut

tel.: 225 985 225, 777 333 370

SMS: 605 202 115

uzávěrka čísla 112 bude 25. 11. 2019

Zaslané materiály se vrací na vyžádání,
redakce si vyhrazuje právo
na úpravu příspěvků.

Editorial

Milí roveři,

léto skončilo a když večer sedím s přáteli na zahradě a pomalu se ze mě stává kostka ledu, s nadsázkou žertuji, že globální oteplování tady opravdu nehrozí. Jenže to, co bývalo těžko představitelné, se pomalu stává viditelným a hmatatelným. Klimatická změna a globální oteplování mění životy rostlin, zvířat a postupně bude měnit i životy lidí.

V novém čísle po letní pauze připravili sérii článků právě na téma ochrany krajiny a změny klimatu.

Doporučuji rozhovor s Antonínem Fričem, skautem a právníkem z Ministerstva životního prostředí. Vysvětluje v něm, co Ministerstvo pro ochranu přírody dělá a proč je důležité být v tomto směru aktivním občanem. Možná jste na facebookové skupině SkautFórum zaznamenali bouřlivou diskuzi o tom, zda se mají skauti vyjadřovat ke klimatické změně. Hezky ji doplní odpovědi roveřů v naší anketě. V hlavním tématickém článku jsme se pak mimo jiné zastavili nad tím, jak roveři vyrazili v létě pomáhat do Krkonoš v boji proti kůrovci. Akce SOS pro Krkonoše opět potvrdila, že když nám něco dělá vrásky, skauti se nezaleknou těžké práce a aktivně vyrazí pomoci tam, kde je to potřeba.

Já tentokrát kůrovce nechala ještě chvíli žít a letošní léto strávila v USA na Světovém skautském jamboree. I tam jsme řešili jedno velké environmentální téma: odpady. Očima evropských standardů jsme s bolestí sledovali velké množství vyhozených jednorázových nádobí. Tohle nešetné chování se brzy stalo terčem kritiky a někdy i zpochybnování přínosu celé akce. Sama jsem přesvědčená, že navzdory podobným chybám jsou tyto akce pro budoucnost celé planety nedocenitelné, díky semínkům, které zasévají v každém z nás. A jsem ráda, že naše skautské společenství je schopné sebekritiky a díky zpětné vazbě bude možné příští setkání připravit zase o kousek lepší.

O Jamboree si nechte vyprávět od Kristiána. V tomto čísle popisuje, jaké je to být členem mezinárodního servis týmu na největší skautské akci na světě a věřte mi, vždycky to není procházka růžovým sadem. Nenechte si ujt také inspirativní vyprávění o cestování ve Skotsku nebo čtení o roverské výpravě na kajacích v Chorvatsku.

Nakonec mi dovoluňte sdílet velkou radost z titulní stránky, kterou po výzvě v minulém čísle nakreslila roverka Magdaléna Bohuslavová. Vždycky jsme moc rádi, když máte chuť se zapojit, přispět nebo jen sdílet zpětnou vazbu na to, co vás baví a nebaví číst. Protože tohle je časopis, který tvoří roveři pro rovery.

**Povedený vstup do nového školního roku a inspirativní čtení přeje,
Zuzka**

FOTO ARCHIV AUTORKY

Jak chtěl americký prezident Trump koupit největší ostrov na světě

Prezident Trump v srpnu vyjádřil přání odkoupit Grónsko. Území je v současnosti autonomní součástí Dánska, které nabízenou částku i převzetí každoročních subvencí odmítlo.

Přemnožení kočkodani ohrožují úrodu i vegetaci

Na karibském ostrově Svatý Kryštof je populace kočkodanů červenozelených v současné době dvakrát větší než celkové množství lidí. Opičky se kromě turistické atrakce staly i postrachem farmářů.

Banány v ohrožení kvůli nebezpečné nákaze

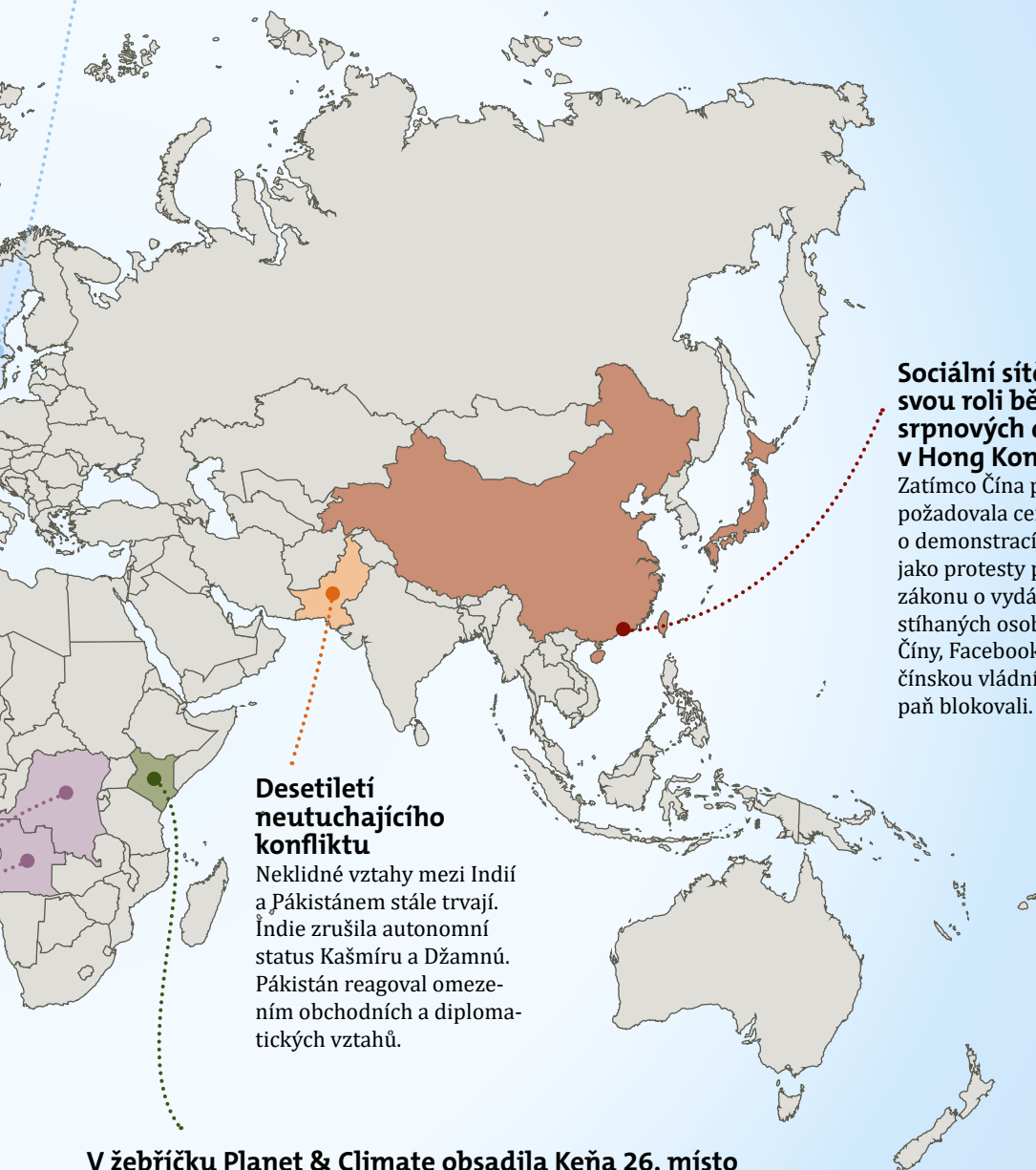
Kolumbijskými banánovými plantážemi se v srpnu šířila nebezpečná nákaza plísní. V budoucnu to může znamenat nejen zdražení, ale i konec nejoblíbenější odrůdy tohoto ovoce.

Požáry ze čtyř stran

Minulé roky to byly požáry pralesů v Indonésii, letošní léto svět trápí požáry v amazonském pralesu a na Sibiři. Velké množství požárů spaluje i polopouště a oblasti savany (nikoli lesy a pralesy) v Kongu a Angole.

ReTuna: švédský secondhandový obchodník

Ve švédském městě Eskilstuna blízko Stockholmu už čtyři roky funguje obchodní dům, který nabízí pouze zboží z druhé ruky. Projekt podporující udržitelnost a cirkulární ekonomiku by nevznikl bez podpory lokálních politiků.

Sociální sítě sehrály svou roli během srpnových demonstrací v Hong Kongu

Zatímco Čína po Googlu požadovala cenzuru zpráv o demonstracích, které začaly jako protesty proti novému zákonu o vydávání trestně stíhaných osob do pevninské Číny, Facebook a Twitter sami čínskou vládní mediální kampaň blokovali.

Desetiletí neutuchajícího konfliktu

Neklidné vztahy mezi Indií a Pákistánem stále trvají. Indie zrušila autonomní status Kašmíru a Džamnú. Pákistán reagoval omezením obchodních a diplomatických vztahů.

V žebříčku Planet & Climate obsadila Keňa 26. místo

Hodnocení Good Country Index porovnává globální přínos každé země světa. Dobré hodnocení letos získala například Keňa, a to třeba díky přísnému zákazu jednorázových plastů, za jehož porušení hrozí nejen pokuty, ale i trest odnětí svobody. Česká republika se umístila na 44. místě.

Otevřela se registrace na největší světové virtuální setkání skautů

FOTO FLICKR.COM, WORLD SCOUTING

Světová organizace skautů koncem srpna oficiálně otevřela registraci na digitální setkání skautů zvané JOTA-JOTI. V letošním roce se toto jamboree po internetu a rádiových vlnách uskutečnil mezi 18. a 20. říjnem.

Událost je otevřená skautským organizacím z celého světa a umožňuje účastníkům spojit se kdykoliv v průběhu jejího trvání s jednotkami z různých zemí za pomoci internetu či amatérského rádia.

JOTA-JOTI je jednou z nejdéle trvajících světových skautských událostí a její první ročník se uskutečnil již v roce 1958. Minulý ročník se jí zúčastnilo více než dva a půl milionu skautů a skautek z celého světa. (KP, Scouts.org)

Skauti se vrhli na pomoc Krkonošům napadeným kůrovcem

FOTO K. ANTOŠOVÁ

Po celé letní prázdniny skauti z celé republiky pomáhali správě Krkonošského národního parku v boji s přemnoženým kůrovcem. Podíleli se především na odkorňování pokácených stromů, na které správa parku neměla dost sil.

Na začátku byla iniciativa několika jednotlivců, která později přerostla v celostátní výzvu skautského ústředí. To označilo akci za nejrozsáhlejší iniciativu na ochranu přírody českých skautů v novodobé historii.

Samotná správa parku vnímá práci skautů jako velmi důležitou. „Odkorňování má smysl, protože díky němu dokážeme brouka zahubit a zabránit tak tomu, aby přelétl na další zdravé či oslabené stromy. Kdyby k odstranění kůry nedošlo, za čtrnáct dní by ze stromu vylétl a z každého kmene by nakazil osm dalších,“ konstatoval pro ČTK zástupce správy KRNP Petr Slavíček.

Situace ke konci prázdnin však pracovníkům stále přerůstá přes hlavu, protože kůrvec je daleko rychlejší než ruční lidská síla i stroje. Podle správy parku tak proto nejspíš přijde na řadu i chemická likvidace napadeného dřeva.

Vznikl generátor dekretů pro činovníky, kteří obnovovali skauting po Sametové revoluci

Odbor pro komunikaci vytvořil začátkem září online generátor, který umožňuje vytvořit děkovací dekret pro činovníky, kteří v jednotlivých jednotkách obnovovali skauting po roce 1989. Dekret je možné si na webových stránkách generátoru (<https://generator.skaut.cz/30let/>), upravit dle svých vlastních potřeb a vytisknout na kvalitní papír přímo z domova. Autorem návrhu je skautský grafik Jan Dočekal – Lupen. Dekret podle vedoucího skautské komunikace Petra Vaňka není oficiálním vyznamenáním a nemá tedy žádnou nutnou ani schvalovací proceduru. Je tedy jen na dané jednotce jak a komu se rozhodne dekret udělit. (KP, krizovatka.skaut.cz)

„Pokud bychom vynechali skautský slib a skautský zákon, nemáme právo na existenci – skauting není jen volnočasová hra, ale výchova charakteru,“ řekl pro Paměť Národa nositel řádu Stříbrného vlka a politický vězeň Miloš Blažek – Merkur, který 10. září ve věku 93 let zemřel.

Kodex jednání dospělých, idea vlčat a světlušek a Skauting za 10 let. Taková jsou témata letošní předšňemové diskuze

Začátkem září vydalo Náčelnictvo Junáka materiály k tématům diskuze před Valným sněmem. Ten se uskuteční příští rok na jaře v Jindřichově Hradci. Diskuze se tentokrát týká tří témat, a to konkrétně Kodexu jednání dospělých, ideí vlčat a světlušek a toho, jak bude skauting vypadat za deset let.

Vytvoření Kodexu jednání dospělých je pak podle Náčelnictva prvním krokem ke kvalitnímu ošetření problematiky psychické ochrany a bezpečí kluků a holek ve skautských oddílech. Nenabízí konkrétní pravidla k zavedení, ale otázky, nad kterými se v oddílech a střediscích můžeme zamýšlet. Téma ideí vlčat a světlušek pak odráží diskuzi již z minulého Valného sněmu, na kterém delegáti pověřili Náčelnictvo její revizí. A konečně diskuze nad tím, jak bude skauting vypadat za deset let, se především zabývá přemýšlením nad výchovnými problémy, na jaké jako hnutí v současnosti narážíme a na to, jak chceme reagovat na měnící se požadavky doby a rozvíjet se do budoucna. (KP, krizovatka.skaut.cz)

Britští skauti se snaží proniknout do nejhudších oblastí v zemi

Za posledních pět let se britským skautům podařilo založit více než tisíc oddílů v nejhudších oblastech země. Podle deníku The Guardian se tak snaží bořit stereotyp, že se jedná o organizaci, která je určena pouze pro městskou bílou střední třídu. Samotní britští skauti to před rokem komentovali slovy, že „skauting vždy nerefletoval diverzitu

místních komunit nebo snahu, aby se skauty mohli stát mladí lidé, kteří z toho mohou mít největší užitek.“

Náčelník britských skautů Bear Grylls iniciativu vítá, zároveň s tím však poznamenává, že se organizace stále potýká s velkým nedostatkem vedoucích, což by mohlo mít na potenciální rozvoj oddílů v chudých oblastech negativní vliv. (KP, The Guardian)

Český kontingent na světovém Jamboree v USA lákal na pohnutou historii i národní speciality

FOTO JAN PEŠEK

Téměř pět stovek českých skautů a skautek se začátkem července vydalo reprezentovat národní organizaci na světové Jamboree v Západní Virginii. Jako heslo své cesty zvolili slovo Unbreakable, které má především připomínat zákazy

českého skautingu v době nacismu i komunismu, ale i nezlomnou touhu ho opět úspěšně obnovit. Česká výprava byla rozdělena do devíti jamoddílů a její účastníci se na akci připravovali poslední dva roky.

V rámci prezentace jejich organizace se však nezabývali jen přiblížením pohnuté historie, ale i představením podsadových stanů či české kuchyně.

Historicky největší světové Jamboree spolupořádali skauti ze Spojených států, Mexika a Kanady a zúčastnilo se ho více než čtyřicet tisíc účastníků z celého světa. Příští světové setkání skautů se uskuteční v roce 2023 v Jižní Koreji. (KP, Česká televize)

„Jaroslav byl v dětství skaut. A pak byl i skautský rádce, a to se do jeho povahy vepsalo nesmazatelně. Čestnost, trvání na svém názoru,“ řekl o svém zemřelém kamarádovi a spoluherci Jaroslavu Weigelovi Zdeněk Svěrák.

(Deník N, 5. září 2019)

Svobodný skauting je tu už 30 let. Připomeňte si výročí i u vás ve městě

Tento rok slavíme významné třicetileté výročí od posledního obnovení našeho skautského hnutí. Prožíváme tak nejdelší svobodné období skautingu v naší historii a to stojí za to, abychom si ho připomněli i v našich oddílech nebo se zapojili do oslav svobody v našem městě.

LUDMILA DOBROZEMSKÁ

FOTO KRISTÝNA PADRTOVÁ

V listopadu 1989 vypukla v naší zemi Sametová revoluce, díky níž se Československo stalo demokratickou zemí. Skauti neváhali ani vteřinu a hned 2. prosince 1989 se v Praze v Městské knihovně uskutečnilo obnovovací setkání Junáka. Právně byl Junák obnoven o několik dní později a do nového roku vstupoval už jako oficiální organizace. Historicky třikrát zakázaný skauting měl již v roce 1990 sto tisíc členů a je nyní nejvýznamnější výchovnou organizací svého druhu v zemi.

Spolu s třiceti lety politické svobody tak letos slavíme i třicet let od obnovy skautingu. Takové společné výročí se tak přímo nabízí pro to, abychom spojili své síly s městem a zapojili se jako skauti do všudypřítomných oslav či alespoň přispěli se svou troškou do mlýna. Možností, jak to udělat, je hned několik. Na následujících řádcích najdete návod na dvě vybrané z nich.

Promítej film

Symbolicky právě 2. prosince proběhne v pražské Městské knihovně promítání filmu o třetí obnově

skautingu. Byla by škoda, kdyby se tato událost konala jen pro pár set lidí, a proto je možné film promítat i ve vašem městě.

Nejprve je potřeba o promítání říct střediskové radě nebo vedoucímu. Pokud se jim nápad zalíbí, domluvte se, kdo bude mít co na starosti a jestli bude událost otevřená veřejnosti, nebo jen vašemu středisku. Poté se zaregistrujte na webových stránkách akce a zamluvte prostory, kde se bude promítat. Když budete volat kvůli rezervaci místa, nezapomeňte se představit, vysvětlit, o jakou akci se jedná a domluvit si podmínky, za kterých je možné si prostory pronajmout. Pokud se má platit pronájem, je o tom potřeba informovat střediskovou radu nebo vedoucího oddílu, který jí to řekne.

Místo je domluvené, podmínky potvrzeny, co dál? Je čas akci zpropagovat! Na to se hodí sociální sítě (např. událost na Facebooku), nebo vytvořte plakáty a rozvěste je na místa, kde se pohybuje mnoho lidí (kavárny, restaurace, školy, mateřská centra, klubovna, ...).

Nezapomeňte také pozvat své bývalé skautské vedoucí a oslovte skautské pamětníky. Že nevíte, kde je hledat? Zkuste se zeptat vedoucích. Hezké bude, když je pozvete osobně a přitom jim dáte do ruky letáček s informacemi o akci, nebo když jim pošlete/hodíte do schránky dopis s pozvánkou. Zároveň je můžete požádat, zda by se po promítání nezúčastnili diskuze, ve které by mohli říct, jak se obnovoval skauting ve vašem středisku. Taky nevynechejte návštěvu vašeho skautského archivu a podívejte se po fotkách, kronikách. Ty můžete přinést s sebou i na promítání a tím ho udělat ještě více na míru vašemu středisku.

Týden před samotnou akcí se ozvěte provozovateli prostor, kde bude promítání probíhat, a potvrďte si, že vaše domluva stále platí. Nebylo by příjemné v den promítání zjistit, že se na místě koná úplně jiná akce. Také se předem domluvte, kdo bude akci moderovat, kdo akci uvede, případně kdo bude moderovat následnou diskuzi.

V den D buďte na místě dříve, abyste stihli vše připravit. Pokud jste pozvali čestné hosty, vyhradte jim místo v první řadě. A co teď? Pohodlně se usadte a užijte si film a dobrý pocit, že i díky vám se tolik lidí dozví něco nového o třetí obnově Junáka.

Uspořádej hru po městě

Chcete výročí oslavit ještě jiným způsobem? Co třeba uspořádat městskou šifrovací hru? Nejprve je potřeba se rozhodnout, jaké téma

bude vaše městská hra mít – chcete se věnovat svobodnému skautingu obecně, nebo jen ve vašem městě? Chcete připomenout 30 let od Sametové revoluce obecně, či historii skautského hnutí od jeho počátků? Až si ujasníte téma, rozhodněte se, kde všude bude hra probíhat a naplánujte, kolik stanišť bude mít. Na každém stanovišti by se mohlo nacházet něco málo z historie, díky čemuž se hráči dozví nové informace, a zašifrovaná indicie k dalšímu stanovišti.

Pokud máte vše promyšleno, je čas začít hru realizovat. Sepište lístečky, vymyslete jednotlivé indicie, sežeňte nepromokavé nádoby, do kterých věci dáte a uschovejte je na jednotlivá místa. Poté se domluvte, kde dostanou hráči informace o první indicii, například na internetových stránkách či v městském informačním centru.

Ted' stačí hru pořádně zpropagovat. Pozvěte veřejnost, ale i skauty z jiných měst. Nezapomeňte uvést informaci o době trvání celé hry a kde hráči najdou první stanoviště. Podrobnější informace o hře můžou hráči získat buď po přihlášení do hry například mailem nebo si pro ně dojdou do informačního centra. V informacích o hře, které budete rozesílat, by neměl také chybět kontakt v případě, že by hráči nemohli najít dané stanoviště (krabičku může někdo odnést, ...) nebo budou chtít poradit s něčím jiným. Můžete také vymyslet odměnu, kterou dostanou ti, kteří projdou celou cestu. Je dobré, když v průběhu trvání hry chodíte

pravidelně jednotlivá stanoviště kontrolovat, zda jsou pořád na tom správném místě.

Oslava 30 let svobodného skautingu je velkou událostí, proto by bylo škoda kdybyste ho bez povšimnutí přešli. Věřte, že nejen lidi ve vašem středisku, ale i veřejnost ocení, když zrealizujete připomínku tohoto výročí netradiční formou. ●

TIP: Návrhy dalších akcí, které můžete zrealizovat:

- Připomíná si vaše město 30 let od Sametové revoluce? Zkuste vymyslet v rámci městské akce doprovodný program pro děti, postavte na náměstí podsadu, nebo udělejte výstavu fotografií vašeho střediska.
- Uspořádejte besedu s pamětníky.
- Zkuste udělat skautský hudební festival.
- Secvičte scénku na motivy toho, jak se zakládal váš oddíl nebo středisko.
- Udělejte promítání vašich skautských videí.
- Nechte sloužit mši svatou za vaše středisko.
- Uspořádejte pro veřejnost stezku s úkoly, která může být namotivovaná na historii vašeho střediska.

Promítání filmu ve vašem městě registrujte na <https://www.skautskyinstitut.cz/30-let-svobody/>

téma

Ještě trochu emisí a nebude cesta zpátky. Jak přírodu chrání stát a co zmůže jednatlivec

Kvůli požárům amazonských pralesů přicházíme o plíce planety. Ledovce v Arktidě nepřestávají tát a každý rok na seznam přibývají další živočišné druhy, které vymřely. Prostě slušná depka. Člověka z toho všeho snadno přepadne environmentální žal. Co si s tím vším počít? Můžeme přírodu chránit efektivně tady a teď?

ZUZKA ORLOVÁ

FOTO PIXABAY.COM

Ledy se hýbají. A to doslova i přeneseně. Diskuze o klimatické změně a globálním oteplování se po letech přesouvá z roviny „možná je to celé vymyšlené“ do roviny „opravdu se to děje, ale co s tím?“. Nelze říct, jestli je to díky mediální publicitě způsobené mladou Gretou ze Švédska, nebo proto, že důsledky změn

klimatu, které vědci předpovídají už pár desítek let, dál není možné popírat.

Životní prostředí je komplexní soubor mnoha různých oborů, přičemž o každém z nich bychom mohli vydávat samostatný magazín. Mluvíme tu například o zadržování vody, suchu, kvalitě ovzduší, odpadech, biodiverzitě nebo třeba krajině.

Je toho hodně a z toho plyne nepřehledné množství informací a zpráv, které jsou někdy protichůdné a nejasné. Je lepší igelitka z materiálu, který se nerozloží dalších sto let, nebo papírová taška, jejíž váha znamená velké množství emisí kvůli náročnému dovozu? Bohužel neexistuje jeden zdroj, který by shromažďoval a třídil fakta. Jako u ostatních témat nezbyvá než číst, hledat a kriticky posuzovat.

Bod zlomu

V médiích se často objevují různé termíny a časové předpoklady. Mluví se o takzvaném zlomovém bodě. V zásadě lze říci, že jde o okamžik, kdy se k našim emisím přidají ještě takzvané pozitivní zpětné vazby. Jednoduše řečeno, planeta se začne ohřívat sama a vývoj klimatických změn pak bude nepředvídatelný. Způsobí to například metan, který se uvolní z roztátých lánů na Sibiři. Ledovce na skalách zmizí a černé skály pod nimi budou zase zadržovat sluneční teplo. Bod zlomu →

nastane ve chvíli, kdy dosáhneme oteplení globální průměrné teploty o 1,5 °C od předindustriální doby. Tento limit vychází z takzvané Zvláštní zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC). Ta navazuje na zásadní Pařížskou dohodu o ochraně klimatu z roku 2015, která státy zavazuje držet nárůst globální teploty právě pod 1,5 °C. Od té doby se ale teplota zvedla už o jeden stupeň, „zbývá“ nám tedy půl procenta. Podle Zvláštní zprávy s vysokou pravděpodobností překročíme limit do roku 2040, pokud emise porostou stávajícím tempem. Zatím ovšem nelze s jistotou říct, kdy zlomový bod nastane. Umíme spočítat, jaké množství skleníkových plynů vypuštěných do atmosféry to způsobí. Na nás teď je, zda se to stane za deset let, dvacet let nebo nikdy. Podle vědců je následujících deset let zásadních: během nich se ukáže, zda jsme schopni dopady změny klimatu omezit. Příští rok vyjde k Pařížské dohodě další zpráva, která zhodnotí situaci.

Právní ochrana přírody

Záměrem ochrany životního prostředí je tedy najít cestu, kdy se společnost bude dále rozvíjet, ale ne s fatálními důsledky pro budoucí generace. Jejím cílem je trvale udržitelný rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojit jejich základní životní potřeby, ale zároveň se nesnižuje rozmanitost přírody a chrání se přirozené funkce ekosystémů. Existuje mnoho různých prostředků ochrany přírody – ekonomické nástroje,

politické, výchovné i právní. Právní ochrana životního prostředí je komplexní soubor různých metod. Jedná se například o vymezení chráněných území, mezinárodní dohody o emisních limitech, seznamy ohrožených druhů rostlin a živočichů nebo třeba trestněprávní odpovědnost. Máme

Podle studií Ministerstva představuje trvalý problém pro přírodu a krajinu doprava, zemědělství a energetika.

regionální i mezinárodní dohody. Mezinárodní úmluvy ale většinou nebývají závazné. To znamená, že se sice společenství států dohodlo na jejich obsahu, neexistuje ale žádný systém, jak (ne)dodržování hlídat a sankcionovat. Právní ochrana přírody je na mezinárodní úrovni sice zásadní, ale také velmi složitá. Příkladem může být Kjótský protokol z roku 1997. V něm se státy zavázaly snížit emise skleníkových plynů. Celospolečenskou snahu nepodpořily USA, které nikdy neměly v úmyslu tuto smlouvu ratifikovat, tedy podepsat a dodržovat ji. U několika zemí západní Evropy byly zase limity nastaveny tak měkce, že v době ratifikace už je splňovaly. V těchto případech tak byl popřen základní úmysl celé dohody: žádné emise

nebylo třeba snižovat. Samotný protokol pak dával možnost s emisemi obchodovat. Pokud jedna země emituje méně emisí, než jí Protokol ukládá, může tento rozdíl prodat jiné zemi. Takzvané obchodovatelné emisní povolenky jsou typickým ekonomických nástrojem v celém odvětví právní ochrany životního prostředí.

V České republice jsou všechny právní normy o ochraně životního prostředí porevoluční. Do roku 1989 žádný průřezový zákon neexistoval, jen dílčí oborové, jako je lesní zákon nebo zákon o myslivosti. Základní zákon o životním prostředí z roku 1992 je v tuto chvíli využíván jen pro interpretaci pojmů, pro usměrňování tvorby jiných zákonů mu chybí síla ústavního zákona. V tuto chvíli dobíhá strategie Ministerstva životního prostředí, která je nazývána Nová Státní politika životního prostředí ČR. Ta definuje krátkodobé i dlouhodobé cíle pro celou státní politiku k dosažení udržitelného rozvoje. Na začátku letošního roku probíhalo veřejné připomínkování k aktualizaci tohoto programu. Podle současného hodnocení se České republice daří snižovat emise skleníkových plynů i ostatních znečišťujících látek do ovzduší, přesto se však kvalita ovzduší zásadně nezlepšuje. Pomalu se zlepšuje stav povrchových a podzemních vod, půda je dále ohrožena erozí. Podle studií Ministerstva představuje trvalý problém pro přírodu a krajinu doprava, zemědělství a energetika.

Ochrana životního prostředí je tématem nejen pro Ministerstvo životního prostředí. Například národní klimaticko-energetický plán Ministerstva průmyslu a obchodu se zabývá zvýšením podílu energie z obnovitelných zdrojů. Zásadní je práce Ministerstva zemědělství, roli hraje i územní rozvoj a stavebnictví (spadá pod agendu Ministerstva pro místní rozvoj) a tak dále.

Roveři v akci

Těžko představitelné změny v globálním měřítku už dnes mají konkrétní dopady v naší krajině. Se změnou krajiny je nerozlučně spjatá i proměna samotného skautingu. Sucho a zvýšená pravděpodobnost požárů, které ovlivnily skautské tábory minulé léto, jsou v jiných částech Evropy každodenní realitou. Například ve Španělsku platí plošný celoroční zákaz rozdělování ohňů. „Je to kvůli riziku rozsáhlých požárů, které mohou v naší suché krajině snadno nastat. Táborák si můžeme rozdělat jenom v zimě, když prší nebo sněží,“ vysvětluje skautský vedoucí Rudy ze Španělska. Vzhledem k extrémnímu suchu, které panuje již druhým rokem i v Česku, je ale možné, že i čeští skauti a skautky budou mít s tradičním posezením u ohně čím dál větší potíž.

Sucho a vyšší teploty ve spojení s monokulturním porostem českých lesů také způsobují často skloňované kůrovcové kalamity. Smrky jsou stromy zvyklé na nižší teploty, kvůli zvyšování teploty v krajině však přestávají být odolné a usychají. Tak se stanou snadnou potravou škůdců, kteří se v těchto

podmínkách přemnoží a napadají i zdravé stromy. Hledání vhodného tábořiště se tak může proměnit v pořádnou výzvu. Podle skautů z Brna kůrovcová kalamita zasáhla až třetinu jejich tábořišť na Vysočině. Například skauti z 91. oddílu, kteří zde tábořili, museli na svém tábořišti vysadit nové listnáče, aby se sem v budoucnu mohli vrátit.

Kůrovcovou kalamitu rozjelo zejména extrémně suché období mezi roky 2014 a 2018, které je projevem toho, jak se globální změna klimatu projevuje ve střední Evropě – rozkolísání teplot a srážek. S tím začaly i druhotně související změny krajiny, neboť místní porost je zvyklý na určitou teplotu. V současné době je kůrovcovou kalamitou zasažena až třetina smrkových lesů, což odpovídá pěti procentům plochy České republiky. Jedním z faktorů, který pomohl rozmnožení kůrovce, jsou i dlouhodobé nedostatečné pracovní kapacity v lesním hospodářství. A tak vznikla jednorázová akce SOS pro Krkonoše. Jejím jádrem byli roveři, kteří během prázdnin vyrazili na rychlou pomoc do Krkonošského národního parku. Akce se zúčastnilo patnáct roverských skupin a celkem 79 roverů společně oloupalo 204 kubíků stromů. Někdy se ale pomocníci dostali i k úplně jiné práci. Alžběta Glancová – Běta vyrazila do Kr-

konoš s partou bývalých vedoucích z dívčího oddílu Šipka Praha. Lesníci z parku je sice nejdříve odrazovali s tím, že škrábání kůry je těžká fyzická práce. Nevzdaly to a do lesa vyrazily. Nakonec se za celý víkend s kůrovcem a loupáním kůry nepotkaly. Za úkol dostaly pomoc lesu vyléčit se z nedávné těžby: „Pracovaly jsme na velké vytěžené ploše uprostřed lesa. V půdě tam zbyly velké díry po lanovce, kterou sváželi vytěžené dřevo. Ty jsme musely zasypat kamením, aby nedocházelo k erozi půdy. Kromě toho jsme také čistily malé smrčky od starých větví, aby mohly dále růst.“ Práce by na tomto kousku půdy bylo ještě dost, podle lesníka si s tím les ale už musí poradit sám.

Do ochrany krajiny se roverské kmeny mohou zapojit i během roku. Zrovna teď startuje projekt Skautského institutu Oddíly (v) přírodě. Skautský institut ve svém projektu propojuje skupiny dobrovolníků (především tedy skautské oddíly), odborníky na ochranu přírody a městskou samosprávu. Společně s obcí se vytipují potřebné lokality, odborník poradí, jak o ně pečovat, a skautské oddíly nebo roverské kmeny si je adoptují jako kousek krajiny, za který přebírají odpovědnost. Díky tomu se oddíl nebo kmen může naučit, jak jednoduché je →

Celkem sto skautských signatářů napříč celým hnutím sepsalo začátkem září otevřený dopis nejvyšším orgánům Junáka, v němž se snaží apelovat na to, aby čeští skauti zaujali „adekvátní a odpovědný postoj ke klimatické krizi“.

Celý text dopisu je možné si přečíst na: http://bit.ly/dopis_klima

starat se o tůňku za obcí, a zároveň jak velký to může mít pozitivní dopad na místní mikro ekosystém.

I maličkost se počítá

Na začátku září probíhala celosvětová happeningová akce Týden bez odpadu. Programy na různých místech republiky předávaly osvětu o zero waste přístupu. Jenže pak člověk slyší, že jedna nákladní loď převážející zboží z Číny do Evropy vydá emise jako všechna auta na světě za jeden rok. Jaký má v tomhle porovnání význam jeden zachráněný igelitový pytlík? Může se to zdát možná zbytečné, ale i malými krůčky můžeme životnímu prostředí pomáhat, sami a hned, bez čekání na spásnou strategii mezinárodního společenství.

Na Světovém jamboree v USA si návštěvníci stanu Better World mohli vyplnit krátký test své osobní ekologické stopy. „Lepší skóre měli lidé z Afriky nebo Asie, často totiž nevlastní auto nebo nemají takové civilizační výtvarky, které nám ekologickou stopu zvyšují,“ hodnotí Kateřina Karlíková – Borůvka, která ve stanu Better World pracovala jako členka mezinárodního servisního týmu. Pakliže jsou země třetího světa osočovány ze zatěžování klimatu kvůli neekologickému využívání přírodních zdrojů v průmyslu, obyvatelé západního světa naproti tomu mají prostor pro zlepšování svých osobních návyků. Může se jednat třeba o nadměrné využívání motorové dopravy nebo plýtvání pitnou vodou. Každý z nás se může snažit najít mezery ve svém vlastním ekologickém chování. A hledat způsoby, jak ovlivnit své okolí. ●

TIP:

Udržitelná klubovna

Jak funguje vaše skautská klubovna? Sejděte se se střediskovou radou a hledejte řešení, jak klubovnu změnit na udržitelnou budovu. Bylo by možné přidat solární panel na ohřívání vody? Nechybí vám zadržovací kontejner na dešťovou vodu, kterou byste zalévali zahradu?

Větší projekt je zařídit si vlastní čističku odpadních vod. Tak to například udělali obyvatelé v panelovém domě v Jiříkově, kde vodu z vany nebo pračky pročistí speciální čistička a poté je znovu použita na splachování záchodů.

Podpoř organizace

Vyjednávat s velkými firmami nebo s vládou a parlamentem je pro jednotlivce téměř nereálné. Je ale možné finančně podpořit neziskové organizace, které se těmito tématy zabývají.

Buď zero-waste

Omez produkci svého odpadu. Nepoužívej jednorázové nádoby, tašky a pytlíky, ať už jsou plastové, nebo papírové. Buď minimalista, nekupuj si věci, které nepotřebuješ. Nakupuj lokálně. Pomocníky na cestě k zerowaste životu může být třeba nová knížka Život skoro bez odpadu z dílny blogerek blogu Czech Zero Waste nebo články z minulého ročníku Roverského kmene (č. 106 říjen 2018, č. 107 prosinec 2018) o minimalismu a tipech k bezodpadovému životu.

Enviromentální žal

Environmentální žal je existující psychologický termín. Vlastně je to psychiatrická diagnóza. Pro ty, kteří se ochranou životního prostředí zabývají a kvůli intenzivnímu vztahu k přírodě často bezvýsledně snahy jednotlivce pociťují jako osobní žal.

Fakta o klimatu

web: faktaoklimatu.cz

Projekt Fakta o klimatu pomáhá zorientovat se ve velkém množství informací a dat souvisejících se změnou klimatu. Na webu najdete fakta o změnách klimatu přehledně uspořádaná do grafů. Cílem projektu je sice připravit podklady pro novináře, užitečné jsou ale i pro všechny ostatní.

NOVÉ STEZKY, NOVÁČEK A SOUBOR PODPŮRNÝCH MATERIÁLŮ

NOVÁČEK SKAUTŮ A SKAUTEK

Sešit Nováček je určen všem klukům a holkám, kteří ve výchovné kategorii skautů a skautek začínají. Tedy jak těm, co přecházejí od vlčat a světlušek, tak těm, co do skautské organizace přicházejí poprvé.

50 Kč

SKAUTSKÉ STEZKY

Stežka je základní výchovný nástroj všestranného rozvoje pro každého skauta a skautku.

První stupeň se skládá ze dvou cest: Země a Vody, druhý stupeň z cest Vzduchu a Ohně.

50 Kč

SKAUTSKÁ STEZKA PRO ODDÍLOVÉ RADY

Soubor podpůrných materiálů k novým skautským stezkám, který poradí, jak se stezkou v oddíle pracovat a jak zapojit plnění stežky do programu.

300 Kč

vše pro vás
teď skladem

SKAUT
e-obchod

skaut.cz/obchod

„Je potřeba trochu pobláznit lidi, aby začali tlačit na svoje politiky.“ O žábě, kůrovci a aktivismu s právníkem Antonínem Fričem

Životní prostředí a jeho ochrana v dnešní době hýbe médií i společenskými kruhy. Probírají se v nich třeba studentské stávky Fridays for future za ochranu klimatu nebo to, že v létě naše lesy zachvátila kůrovcová kalamita. O tom, jak se o ochranu přírody stará Ministerstvo životního prostředí, jsme si povídali s právníkem a skautem Antonínem Fričem.

HELENA KAMRLOVÁ – MIŠKA

Čím se Ministerstvo životního prostředí vlastně zabývá?

Zaměřuje se na několik věcí, ale ta za mě nejdůležitější, je právě samotná ochrana životního prostředí. To je také oblast, ve které pracuji. Jde o ochranu přírody a krajiny, Národních parků, chráněných krajinných oblastí, ZOO. Dále je to téma druhů zvířat mezinárodně ohrožených vyhynutím, odpadové hospodářství nebo ochrana vod či ovzduší. Zabýváme se také ochranou půdy, což začíná být v naší republice docela palčivý problém. Přijde mi paradoxní, že Ministerstvo nemá kompetenci nad ochranou lesa. Lesní zákon totiž spravuje Ministerstvo zemědělství. Les je tak pojatý spíše jako továrna na dřevo. Máme ale v kompetenci ochranu lesa jako ekosystému, takže určitá malá část nám zbyla.

Na Ministerstvu pracuješ jako právník. Co je náplní tvojí práce?

Na našem odboru řešíme asi ze 70 % pokuty. Když někdo něco provede proti životnímu prostředí, Česká inspekce životního prostředí mu za to dá pokutu. Když se mu to nelíbí, odvolá se a my pak řešíme to odvolání. Za mě to má smysl, protože se snažíme dohnat k odpovědnosti ty, co porušují zákony. Je neuvěřitelné, co některé firmy dělají. Porušují zákony, vědí o tom a jsou úplně ledově klidní. To je potom dobrý pocit, když se to dotáhne a ta pokuta se opravdu uloží.

Jak jsme na tom co se týče právní ochrany životního prostředí?

Já si myslím, že naše právní úprava není špatná. Máme některé kvalitní zákony, někde bychom naopak potřebovali přidat. Hodně se teď mluví například o ochraně půdy. Ta je na tom, podle mě, co se týče legislativy, špatně. Nemáme žádné pořádné nástroje, jak problémy související s půdou řešit. Země-

dělci jedou v dnešní době na zisk a výnos, ale sami se, jako dřív sedláci, o tu půdu nestarají. Ta půda ale není jenom jejich, zahrnuje celý ekosystém, který patří všem. Takhle by měli lidé víc přemýšlet a nehnat všechno jenom přes peněženku, protože to je krátkozraké řešení.

Jsou Češi uvědoměli, co se týče třeba třídění odpadu?

U nás jsme na tom velmi dobře v porovnání se zbytkem světa. Jsme na prvních místech v třídění odpadu v rámci celé Evropy, tím pádem v rámci celého světa, a to už dlouhodobě. Už v 90. letech jsme se naučili třídít odpad a je to tady úplně normální. V porovnání s ostatními státy máme nejkratší docházkovou vzdálenost ke kontejnerům s tříděným odpadem. V tomhle smyslu jsou na tom Češi dobře, jsou uvědoměli. Lidi se omezují, dělají něco, co by

dělat nemuseli, a to dobrovolně. Na druhou stranu, člověk může třídit sedm druhů odpadu, mýt se jenom studenou vodou a jezdit do práce na kole, ale když si v létě zaletí letadlem na dovolenou, tak je na tom ekologicky mnohem hůř než soused, který vůbec nic neřeší, ale letadlem nikam nelétá. Je potřeba to řešit celkově.

Co si myslíš o stávkách Fridays for future? V letošním roce proběhly také na spoustě škol po celé České republice. Přijde ti, že jsou takové akce smysluplné?

Já to vítám. Myslím si, že akce tohoto typu mají velký smysl. Dneska řada politiků argumentuje: „Vadí vám, jak je na tom planeta? Mlčte, začněte u sebe, vysadte strom a třídte odpad.“ To je absurdní. Někde jsem četl příměr, že to je jako kdyby někdo řekl: „Nelíbí se vám stav našich silnic a dálnic? Tak si postavte metr dálnice a dál už mlčte.“ Takhle se to řešit nemůže. Je potřeba dělat mnohem víc, ale to samotní lidé nesvedou. To svedou právě jenom ti politici a ti, kteří mají peníze.

Mají ale tyto protesty reálný potenciál něco změnit?

Třeba ta slavná Greta, osobně s ní může mít problém hodně lidí, ale to, co říká, je dobře. Ona jakoby říká: „Já chci, abyste z toho začali být nervózní, aby vám to téma začalo být nepříjemné, abychom si my jako svět uvědomili, že tady o něco jde. Musíme pro to začít něco dělat.“ A pokud to téma bude vidět, a pokud mladí lidé budou nahlas říkat, že to tak je, tak si toho

všimnou třeba i ti politici. A protože chtějí mít politické body a chtějí být zvolení, to téma třeba opravdu začnou řešit. Musíme říct, že jako společnosti nám to není jedno. Je to pro nás důležité a že je budeme volit jenom tehdy, když nám zaručí, že s tím budou něco dělat. A to je podle mě smysl, který tyhle aktivity můžou mít.

cet let, kdy je možné něco změnit? Máme si nechat nahánět strach, nebo je to trochu přehnané?

V jedné věci je to alarmující. Je to alarmující v tom, že lidstvo dokáže všechno na světě. Akorát tomuhle v tuto chvíli nedáváme tu důležitost, kterou by si to zasloužilo. Kdyby se všechny mozky spojily, vymyslely by nějaký systém, který

Je strašně obtížné ekologickou stopu vůbec spočítat. Zvláště v dnešní době je hodně těžké zapojit kritické myšlení a najít si fakta.

Zažil jsi nějaký příklad aktivistické snahy, která byla ve výsledku negativní?

Jednou jsme řešili dost absurdní případ. V Praze uprostřed města se někdo staral o jednu žábu. Praskla tam trubka s vodou a ta žába tam žila v louži. Jeden spolek vehementně bránil žábu, že to je její biotop, kde se bude rozmnožovat, založí tam populaci a bude tam žít dlouhé generace. Ta snaha byla podle mě dost kontraproduktivní. Pro tu žábu by bylo nejlepší, kdyby ji někdo vzal a přemístil z louže uprostřed města někam do přírody. Pak se stalo, že někdo opravil tu trubku a louže vysychala. Místní jí tam nosili v kyblíkách vodu, aby žába měla pořád své prostředí. To mi přijde trochu přitažené za vlasy.

Co ty katastrofické scénáře, které nám dávají posledních deset, dva-

umožní ušetřit planetě hodně emisí, raz dva. Když hoří katedrála Noter-Dame, během dvou dnů se vybere tolik milionů dolarů, že se za to můžou postavit dvě nové. Hoří Amazonský prales, a to problém není? Tím zmizí tisíce druhů rostlin a živočichů a už nikdy nebudou. Otepluje se tak, že řada míst na planetě bude pravděpodobně za pár let neobyvatelná. To už také nepůjde vrátit. Zvyšuje se hladina moří, a jestli tady budeme mít podmínky, jak někde v Itálii, tak řadě lidem se to možná bude líbit, ale jak bude v Itálii? Za mě je za vteřinu dvanáct, a proto vítám aktivity různých lidí, kteří jsou vidět, a ovlivní ostatní, aby tomu začali přikládat důležitost. Je potřeba trochu pobláznit lidi, aby začali tlačit na svoje politiky. A na lidi, kteří mají peníze, aby se tomu začali věnovat. Protože když začnou, tak si myslím, že se to vyřeší rychle. →

Jakou v tom mohou sehrát roli roveři?

Kromě spousty různých projektů jako je Uklidme Česko nebo letošní akce SOS pro Krkonoše, která se určitě bude v budoucnu opakovat, je důležité být aktivním občanem. Zajímat se, co se kolem děje a nebát se případně se ozvat, někde napsat, někde dojít. Například, když se dozvíte, že ve vašem okolí je někdo, kdo dělá černou skládku, není problém napsat podnět na inspekci

FOTO ARCHIV ANTONÍNA FRIČE

Antonín Frič

Osm let pracuje jako právník na Ministerstvu životního prostředí ČR. Jako zástupce ministerstva řeší zejména přestupky v oblasti životního prostředí, dále vyřizuje povolení, souhlasy a závazná stanoviska v oblasti životního prostředí. Bydlí v Praze, skautuje ve skautském středisku Sedmička Milevsko. Deset let se podílí na přípravě čekatelského lesního kurzu *Odyssea*, kde se stará o právní osvětu i v souvislosti s životním prostředím.

životního prostředí, která má povinnost to prošetřit. Inspekce životního prostředí v naprosté většině nedělá to, že sama něco zjišťuje, ale spíš jen reaguje na podněty od lidí.

Když jsi zmínil akci SOS pro Krkonoše, během které skupiny roveřů vyrazili pomáhat zasaženým lesům kůrovcem, zasahuje proti kůrovcové kalamitě nějak i Ministerstvo životního prostředí?

Co se týče kůrovce, Inspekce životního prostředí dala už jednu velkou pokutu Lesům ČR za to, že se o les nestarají tak, jak mají. Vlastník lesa má nějaké povinnosti, které musí v průběhu hospodaření s lesem plnit. Například dělat všechno pro to, aby lesu nevznikla škoda. Nebo když jsou tam škůdci, musí zajistit ochranu. A za neplnění takových povinností může dostat pokuty. Vnímáme to jako problém, když vlastníci mají půlku lesa sežranou kůrovcem.

Dá se tedy říct, že kůrovcová kalamita je způsobena hlavně přístupem lesníků?

To je dost složité, protože spousta vlastníků lesa je v tom i nevinně. Špatný stav lesů nezpůsobil jenom kůrovec, to také velké sucho. Normální smrk, když ho napadne kůrovec a má dostatek vláhy, tak se zalije smůlou a kůrovce se zbaví. Ale když jich je hodně, ty stromy se neumí sami bránit a to někteří vlastníci lesa zanedbávají. Dřevo se navíc vozilo přes půl republiky a z převozu se dostal kůrovec na místa, kde dosud nebyl, takže se to šířilo ještě rychleji. Teď už jde o to, aby se ti lesáci chytili

za nos, a dělali to správně tak, jak se to učilo před sto lety. Že les má být smíšený a tak dále. Na druhou stranu, když se člověk podívá třeba do Krkonoš nebo na Šumavu, kde byly lesy kůrovcem dost zdevastované, je docela optimistické, jak si příroda dokázala rychle a elegantně poradit.

Existují nějaké fámy o způsobech ochrany životního prostředí?

Třeba papírenský průmysl je ekologicky značně náročný. Oproti tomu igelitka, kterou někdo po použití vyhodí do tříděných plastů nebo s ní půjde ještě dvakrát nakoupit, je na tom možná líp, než ta papírová taška. Je strašně obtížné ekologickou stopu vůbec spočítat. Zvlášť v dnešní době je hodně těžké zapojit kritické myšlení a najít si fakta. Všichni říkají, že jsou skvělá elektrická auta, otázkou je, jakou energií je pak nabíjíme, jestli je čistá nebo není. Solární panel je skvělý v tom, že si bere energii ze sluníčka, ale vyrobit ten panel a vozit ho čtyřikrát přes celou planetu taky něco tu planetu stojí.

To vypadá tak složité, že si nejsem jistý, jestli stojí za to vůbec se o něco snažit...

Myslím si, že dobré úmysly jsou na místě, ale je třeba o tom přemýšlet. Každý krok každého člověka má smysl. Nemám rád přístup „nebudu nic dělat, protože jsem jenom kapka v moři“. Když se něco změní v tom, co je normální, co lidi normálně dělají, tak to může mít velký vliv na své okolí a na celou společnost. A to je podle mě krok, který může udělat každý z nás. ●

Mají se skauti ve své oddílové činnosti zabývat ochranou přírody a změnami klimatu? Proč ano/ne?

Téma změny klimatu a ochrany přírody a krajiny rozhýbává debaty i ve skautských kruzích. Stále totiž neexistuje shoda na tom, zda a případně jak, by se měl Junák těmito tématy ve svém programu zabývat. Zeptali jsme se proto několika zástupců na jejich názor.

Tomáš Vlasák – Dusík, 19 let, vůdce 4. oddílu Horizont v Pradubicích
Určitě bychom se měli těmito tématům se svými oddíly věnovat, a to nejen proto, že jsou čím dál tím víc aktuální.

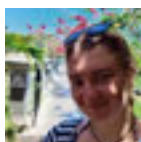
Vždyť my bychom bez přírody nemohli provádět větší-nu naší celoroční činnosti. Kde budeme učit rozdělovat nováčky jejich první ohně? Kde seženeme na výpravě vodu mimo obchody a města? Bez těchto věcí si nedokážu skauting ani představit, a proto si myslím, že je důležité, aby skauti vnímali, co se okolo nich děje a zvládli na to dobře reagovat.

Pavel Černovický, 24 let, vůdce oddílu Lynx v Brně

Ano, jistě! Skauti mají pečovat o své okolí, mají být aktivní, a tak i chránit přírodu. To známe. To vychází ze skautského zákona... Ochrana přírody i příroda sama by měla být součástí běžného programu. Jak ale můžeme chránit něco k čemu nemáme vztah? I proto je důležité trávit čas aktivně s dětmi v přírodě, ukazovat jim krajinu, užívat si výhledy.

A jistě, zabýváme se změnami klimatu. Je podstatné se věnovat potížím, které nás trápí teď a tady nebo budou trápit do budoucna. Mluvme s dětmi i o těchto tématech, byť sami třeba nemáme jasný názor. Vedeme přece děti k tomu, aby uměly vyjádřit své postoje a aby v dnešním světě nebyly ztraceny. Prosba na závěr: Prezентujme vedoucím a dětem téma přírody jako nabídku k programu, nikoli jako jeho povinnou součást.

Markéta Steindlová – Marky, 22 let, zástupkyně oddílové vedoucí oddílu Veverky ve Veverské Bítýšce

Myslím, že pro odpověď na tuto otázku nemusíme chodit nikam dál, než

do skautského zákona. 6. bod říká: Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských. Každý správný skaut tedy ví, že chránit přírodu je důležité. Změny klimatu, velké znečištění Země a neudržitelný životní styl dnešní populace jsou dnes velmi diskutovaným tématem ve všech kruzích, ale k dětem se mnohdy informace dostávají jen okrajově. Naším úkolem, jakožto vedoucích, je vysvětlit dětem, proč vlastně na ochraně životního prostředí záleží a co můžeme jako skupina, ale i jako jednotlivci, pro naši planetu udělat.

Helen Phamová – Hell, 22 let, činovnice DOST v Turnově

Jednoznačně ano, skauting souzní s přírodou už od svého vzniku. Podle mého názoru je hlavní, aby se v oddílech

podporovalo environmentální vzdělání. Změna klimatu je aktuální problém, který se dotýká všech a neměl by nám být lhostejný. Oddíl nemusí hned po hlavě jít do aktivní pomoci, měl by však v rámci své činnosti udržovat povědomí o těchto tématech, vysvětlovat co vlastně znamenají a pomáhat porozumět tomu, že na obojí má každý z nás přímý dopad. Lepší než jednorázové sbírání odpadků v lese jednou do roka (což je samozřejmě taky super!) je kontinuální podporování udržitelnosti, šetrnosti k přírodě, porozumění konzumnímu chování. ●

rovering

Služba pro Jamboree: nelehký život servisáka na největší skautské akci na světě

Světové skautské jamboree: akce, která se naprosto vymyká tomu, co známe z naší kotliny. Co obnáší práce a život servisáka největšího mezinárodního dobrovolnického týmu a stojí to vůbec za to? O 24. Světovém Jamboree 2019 nepřikrášleným pohledem servisáka.

KRISTIÁN KUC

Život servisáka začíná mnohem dříve, než samotná akce. Nečeká vás jen placení záloh, ale i setkání kontingentu (české výpravy), přípravy v týmech a vyplňování spousty dotazníků. Kupování letenek, pojištění, vybavení, národního merche. Jamboreem žijete tak rok a půl dopředu.

Většina servisáků letí na vlastní pěst, o dost dřív než mladší účastníci v jamoddílech. Asi měsíc před akcí na facebookové zdi začnou vyskakovat příspěvky kamarádů, kteří cestují před akcí a už jsou tam. Jsou to většinou cenné a někdy i draze nabyté zkušenosti.

Vlastní cesta je let a jet lag. Kontrola u imigračních úředníků, samozřejmě v kroji, který dost pomáhá. Spousta chaosu, zástupy cizích skautů na každém letišti a nádraží. První rozhovory v angličtině a nakonec vás to dřívě, nebo i o hodně později, vyplivne někde na parkovišti před šipkou s nápisem Registration. Registrace obnáší spousta pa-

FOTO DOMINIK DAVID

pírování, nekonečné fronty, hledání batohů, zmatky, složité rozhovory a tisíce vysmátých skautů všude kolem. Vzduch se chvěje nadšením. Nezáleží jaká byla cesta, jak dlouho stojíte ve frontě ani co od Jamboree čekáte. Kolem registrace vládne pozitivní energie.

Dostanete svoje dokumenty a informace, visačky i místo v buse. A pak konečně budete pozdě večer v úplné tmě utmácení a vyčerpaní

stát před stanem, který už je asi opravdu váš. Jdete jíst a trumfujete se s bandou lidí, co rozumí česky, kdo měl bláznivější cestu a jste neskutečně šťastný. Jste na Jamboree, na druhý straně světa, zvládli jste to.

Co jamboree je a jaké bylo doopravdy

Jamboree 2019 se prezentuje takto: an educational event that brings together the world's young →

FOTO JAN PEŠEK

people to promote peace and mutual understanding and to develop leadership and life skills (*pozn. red.: akce, kde se mladí lidé učí míru a vzájemnému porozumění, rozvíjí své vůdčí schopnosti a dovednosti pro život*).

Ve skutečnosti je to velký letní tábor. Jako doopravdy velký: čtyřicet pět tisíc lidí. Subcamps v přírodní rezervaci spojovaly školní autobusy. Vedro, vlhko, často déšť a blesky. Welcome in West Virginia. Bylo to ohromné a dechberoucí.

Servisáci přijeli asi týden před účastníky. Stavěli jsme, měli školení a testovali provoz. Bylo nás deset tisíc z celého světa, abychom to místo rozhýbali. Kdo měl zrovna volno, chodil zkoušet aktivity, než všechno zaberou mladší účastníci a nutno říct, byly tam skvělé věci. Obrovské lanovky, skateparky, brokovnice a desítky dalších srandiček, co jste si vždycky chtěli zkusit. Pak během dvou dní přijelo třicet tisíc účastníků. A tak to začalo: Opening cere-

mony, deset dní tábora, Closing show. Pro servisáka v překladu: práce, práce, práce.

Jak jsme nedělali nic a nestačili na to

Práce s lidskými zdroji je na každé velké akci jedna z nejnáročnějších věcí. Různí lidé pracovali moc, dělali práci, kterou neměli rádi. Nebyli rozmístění efektivně, neměli smysluplnou a zajímavou práci, kterou můžete někomu sloužit, nebo se z ní něco naučit.

Každý servisák měl nárok na jeden den volna. K tomu byla volná neděle bez programu s výlety pro IST. Jinak se jednalo o full-time job.

Kluci na ziplajně nahradili několik pozic cedulemi, předělali směny a rázem měli několik dní volna místo žádných, které jim hrozily. Někde se to nepovedlo a lidé tři týdny strávili tím, že oplachovali nohy hadicí, počítali lidi ve frontě, nebo říkali, že sprcha za páskou je doopravdy rozbitá.

Jeden Saud, říkali jsme mu Bear Fighter, byl v Security týmu. Každou noc hledali ztracené účastníky nebo vyháněli medvědy z areálu. Jeho práce byla potřeba. Jenže makal celou noc, přes den spal, vstával na jídlo, večer s námi pokecal a šel do práce. Byl smutný a vyčerpaný. Párkrát se hodil marod, aby z Jamboree aspoň něco viděl.

Dvě holky z Lucemburska se přihlásily do skateparku, protože je to zajímalo. Jenže celou dobu čistily chrániče, což nemělo moc význam samo o sobě a navíc to mohli dělat účastníci, při čekání ve frontě. A tak holky do práce chodit přestaly.

Já osobně jsem to ale neřešil. Pracoval jsem v týmu, který v subcampu pro dospělé zajišťoval doprovodný program pro servisáky. Náš tým měl málo práce a spoustu lidí, takže někteří z nás neměli ani jeden řádný pracovní den. Neměl jsem si na co stěžovat, ale někdy jsem si připadal dost zbytečný. No a čas, kdy jsem nebyl v práci, jsem využil na plnění podmínek medaile IST Superstar, pro nejvzornější a nejpracovitější IST. Paradoxo.

Nicméně Jamboree, jako na všech velkých mezinárodních akcích, je velká spousta různých pracovních oblastí. I letos byly i dobré práce, kde jste se hodně naučili, třeba práce v kuchyni. Nebo zajímavé práce, jako chodit kolem a fotit. Nebo smysluplné práce, jako vzdělávací programy pro děti.

Jak jsme si žili

Výhodou bylo, že rezervaci Summit Bechtel Reserve vytvořila

v bývalém uhelném dole americká organizace Boy Scouts of America a už pár let ji používá pro vlastní velké akce, takže zázemí bylo vyladěné.

Kdo měl štěstí, dostal stan jako domeček, kde se dalo stát, měl okna, dvě palandy a dost místa pro čtyři lidi. Kdo štěstí neměl (třeba Slováci), bydlel ve velkých outdoorových kopolících jako účastníci.

Tragédií bylo jídlo. Večeře super, výtky zanedbatelné. Slušná teplá jídla i zelenina. Snídaně horší, můj každodenní cíl bylo najíst se a nedat si hnusná míchaná vejce, snad z prášku. Někteří lidé vzdali snahu přijít tomu na chuť a jedli jen cukrový meloun a ananas, co byly k jogurtu. Oběd byl jako balíček do práce. Do balíčku jsme si vybírali různé snacky, chipsy, jerky, tuňáka, zabalený kompot, sušenky. První den to bylo vtipné.

A ze všeho byla spousta plastu.

Každopádně výborné bylo servírování téměř bez front. Pořadatelé nějakým způsobem obešli jinak přísnou hygienickou vyhlášku a jídlo jsme si nabírali sami asi v deseti řadách zároveň. Člověk si mohl všechno prohlédnout, vybrat si, nemusel spěchat a stejně se nikde nečekalo. Na jídlo sice mohl sahat kdokoli, ale nic jsem nechytíl, takže to bylo v pohodě.

Po práci

Lidé se vraceli utahaní z práce kolem šesté, aby si dali první večeři. Potom se mohli potkávat a bavit se v takovém „centru“. Bylo to pest-

FOTO: JAN PEŠEK

ré: sauna, kino, disco, jóga, posilka, přednášky, deskovky, sportovní vybavení, tichý stan, nebo stan plný gaučů.

Akorát realizace programu pak trochu vážla. Největší problém bylo umístění, všechny společenské stany byly přímo uprostřed subcampu. Každý to měl sice blízko, ale v jedenáct večer zavřeli všechno hlučné, aby ostatní mohli spát.

Nakonec to bylo celé o lidech. Mluvíli jsme hlavně o kultuře, politice a pomlouvali Jamboree, vyvolali nějaké ty kulturní konflikty nebo nedorozumění, sem tam jsme zpívali, tancovali s bubny po večeři a zažívali poměrně dost randění a letních románek.

Na iniciativě lidí stojí i koníček typický pro skautské akce, tedy sbírání a vyměňování národních merche, hlavně šátků. Swapování promění všechny společenské prostory v energii nabitě orientál-

ní bazary, kde lidé chtějí za všechny možné zajímavé věci sehnat zahraniční suvenýry. Atmosféra přátelské rivality, kdy se lidé snaží získat, co se jim líbí, ale zároveň chtějí být fér a nikoho neošidit, je skvělá.

Kapacity a Safe from Harm

Jedním z nejvíce proklamovaných programů letošního Jamboree byly sporty a nejrůznější sportovní zařízení. Jenže tohle bylo světové setkání a kapacita byla druhý malér. Když se v osm ráno otevřela big zip, stály tam stovky dětí frontu, některé od čtyř ráno. Security tým musel vyhazovat děti, které tam chtěly přespat, aby měly jistotu, že se dostanou. Nebyla šance, aby si to vyzkoušelo všech třicet tisíc účastníků.

Leckde se stály hodinové fronty a pro čekající nebyla žádná zábava ani program. Tisíce dětí zaplatily tisíce dolarů, aby strávily hodiny na slunci kopáním se do zadku. →

Všechno to stěžovala až úzkostlivá bezpečnost. Na lukostřelbě jsem skoro hodinu poslouchal o střelení, třikrát totéž na různých místech, čekal fronty a pět minut střílel.

A spousta servisáků mělo za úkol vysvětlovat nebo vymáhat pravidla, která jim samotným přišla zbytečná.

Mladší účastníci jsou pro dospělé v rámci Safe from Harm tak trochu zapovězení. Trochu přehnaná prevence zneužití. Typické americké: better safe than sorry. Jenže umělé nastavená hranice osmnácti let není magickou proměnou k dospělosti, lidi jsou úplně stejní. A tak se to neřešilo a jednalo se podle citu. Někdy jsme i chodili k účastníkům do subcampů, kecat česky, vyměňovat šátky, vyprosit si lepší jídlo, tancovat na jejich párty, který byly mnohem lepší. Vozili jim věci z města, dávali jim IST věci, vyměňovali si kontakty. Objímali se, mlátili se, nadávali si, prostě se bavili. No, porušili jsme snad všechno.

Bez hodnot?

Nemá smysl hodnotit organizaci akce pro tisíce lidí, kde se každá chyba mění v průšvih obludných rozměrů. Vždy se něco povede a něco ne. A nakonec jídlo nebo i práce nejsou věci, které by mi mohly ukazovat akci.

Co lidi plošně neuměli zkousnout, byl odklon od skautských hodnot. V USA to byla ohromná produkce odpadu, ohňostroje v přírodní rezervaci, ubohé předražení často nekvalitního merche, aktivity bez cíle a přesahu jen pro zábavu,

někdy umělá, neupřímná korektnost. A vedle toho také bezohledné a někdy i ponižující špatné překlady do španělštiny a francouzštiny, přestože šlo o oficiální jazyky Jamboree.

Potom všechny vznešené a motivační řeči z pódia, ty o pravdě, lásce, ekologii a budování lepšího světa, vypadají jako fraška.

Co stálo za to

Tři organizační věci si zaslouží věčnou slávu a opakování na všech akcích.

Zprvce to byla výborná vodovodní síť. Všude byly kohoutky s dobrou, studenou vodou pod velkým tlakem, který byl ideální k plnění lahví.

Zadruhé: nejlepší veřejná wifi, jakou jsem kdy zažil. S tím také souvisí (a bez wifi by to nefungovalo): Novus. K běžnému náramku patřil ještě chytrý čip, který sloužil hlavně pro výměnu kontaktů na interní sociální síti v aplikaci. Na to bylo navázáno i plnění různých virtuálních odznaků za aktivity a programy. Organizátoři dokázali, že připravit desetitisíce chytrých náramků a tři týdny poskytovat podporu složité aplikaci je reálné.

Kromě toho byly skvělé stany s národními expozicemi, foodhousy kontingentů a programy. A také stany WOSMu s cíli udržitelného rozvoje nebo stan Faith'n'Believe, kde se člověk krátce seznámil s hlavními náboženstvími světa. Výborný byl stan simulací vývojových poruch učení, jako je dyslexie.

Co já teď s tím

Bylo to dobré. Bylo to fajn. Tolik lidí je prostě zážitek. Nějaké nedostatky mě nepoloží, zažil jsem horší akce. (A některý z nich jsem organizoval).

Ptám se spíš, jestli mi to stálo za to. Celá tahle sranda vyšla skoro na padesát tisíc korun, z toho dvacet tisíc jako účastnický poplatek.

Určitě ale vím, že tyhle akce mají hluboký smysl a potenciál. To, co nabízejí, je jedinečné. Miluji ty lidi, kvůli nim to má smysl. Může to hod-

IST rutina

5:00–7:00 budíček.

Snídaně.

Na wifi otevřít e-mail, slack a Jamboree aplikaci, zkontrolovat info od kontingentu, Jamboree a svého pracovního týmu. Vystát frontu na oběd, nabrat si balíček, odhadnout a zkontrolovat počasí, skočit si do stanu pro věci na celý den, pokud jste si je nesbalili předem.

Případně rychlou sprchu, studenou.

Dojít na parkoviště a chytit autobus do svoji části areálu.

Dojít na stanoviště ze zastávky, třeba i víc než kilometr.

Briefing s týmem a příprava stanoviště.

8:00 otvírá většina programu, pracuje se osm až dvanáct hodin.

Odpoledne jedete na večeri a máte volno.

Koncerty, karty, kečáté s ostatními.

Než jdete spát, mrknete na mail, jestli není nějaká změna v práci.

ně posouvat jednotlivce i světový skauting. A věřím, že se mezinárodní akce vyvíjejí a budou lepší.

Na Světové jamboree má smysl jezdit, ale ten smysl nás dost přesahuje. Pokud si chceš koupit něco pro sebe, jako třeba odpočinek nebo zábavu, na světové jamboree nejedeš. To by byly vyhozené peníze. Jamboree není festival pro dospělé nebo kurz pro rovery. Je to akce pro mladší účastníky. A práce servisáka je tvůj dar skautingu a to má smysl.

A mám úplně jasno v tom, že chci za čtyři roky do Koreji. Víím, co od práce servisáka čekat a zkusím se připravit.

Stejně, nic vás nepřiblíží skautingu a nic vás pro něj tolik nenadchne, než přemýšlení, ke kterému vás kontakt s jinými přístupy navede.

Uvědomíte si, co považujete za důležité. A uvědomíte si, že tady, v naší kotlině, to děláme zatraceně dobře. ●

Světové skautské jamboree

Světové skautské jamboree je největší setkání skautů a skautek z celého světa. Koná se jednou za čtyři roky, vždy na jiném místě. Akce je určena pro účastníky ve věku od 14 do 17 let. Roveři a dospělí od 18 let mohou na jamboree vyrazit jako členové mezinárodního servis týmu (IST – International Service Team). IST dobrovolně pracují a zajišťují chod celého jamboree.

24. Světové skautské jamboree se konalo v létě 2019 ve skautském areálu Summit Bechtel Reserve v Západní Virginii v USA. Účastnilo se ho přes 45 tisíc skautů a skautek z více jak 120 zemí světa a je tak považováno za dosud největší jamboree.

Příští světové jamboree se bude konat v roce 2023 v Jižní Koreji.

inzerce

Zkratka k roverskému programu

„Od teď je tvé heslo sloužím,“ zazněla slova vedoucího ve chvíli, kdy se z nás stali roveři. Co bude teď? Hry už zřejmě skončily, cestičky taky nemá smysl vyplňovat a vedoucí doufají, že rozšíříme jejich řady. K tomu přijde střední, taneční a třeba i práce.

KRISTÝNA PECHOVÁ – TÝNA

Být čerstvý rover, rangers nebo roverka není jednoduché a o to těžší je být ten, který s bandou zvanou RS chce něco podnikat. Snadno se pak z ničeho nic potácíte na rozcestníku skautské křižovatky bez jakékoli představy kudy kam. Máme zde však zkratku, která povede několika pěšinkami roverského programu a začíná právě tady.

Kde začít

Každý začátek je těžký, proto vznikla příručka Roverský začátek. Tato stručná publikace plná chytrých rad a obrázků může pomoci i těm, kteří už mají několik roverských lístečků na kroji. Je přínosná pro všechny, kteří touží naplnit svá roverská léta zajímavými aktivitami, výzvami nebo svým vlastním putováním.

Roverský začátek jsme prolistovali, teď je na místě prozkoumat pár kořenů vašeho roverského kmene. Některá střediska mají kmen širší než stoletá lípa a jiná zase útlou roverskou družinu. Ať jste na tom tak či onak, je dobré uspořádat setkání, přinést něco na zub a zjistit, jaká jsou očekávání ostatních. Každý strom a kmen je

jiný a podle toho se musí přizpůsobit i program. Možná však zjistíte, že zapadáte do jednoho z následujících druhů dřevin.

Chill kmen

Členové výše zmíněné dřeviny fungují spíše nahodile, jejich vedoucí je podobně starý nebo není aktivní. Chill kmen je jednoduchý na organizaci a nevyžaduje náročný program. Nepřináší však skautské vzdělání nebo osobní rozvoj.

Kmen s tahounem

Jedná se o kmen, který vede jeden nadšený a schopný člověk, který nerozděluje práci ostatním. Jeho program může dlouho a kvalitně fungovat, je však vysilující pro tahouna.

Kmen činovníků

Činovníci se vedou demokraticky. Na akce se těší, protože se mohou uvolnit s kamarády, nemají však mnoho energie kvůli činnosti ve středisku.

Pop-up kmen

V pop-up kmenu jsou roveři, kteří přišli v jedné velké vlně. Tvoří velkou část střediska. Jejich vedoucí

funguje jako udržující článek. Jako skupina mají sílu, nejsou však věkově různorodí.

Co, proč, jak?

Ať už jste kterákoli dřevina, cílem roverského programu je nezastavit náš osobní rozvoj a udržet rovery ve středisku. V praxi to znamená, že program, který vytváříte, by měl být smysluplný, přiměřený, zajímavý a přístupný. Přestože se třeba zrovna nevzděláváte dle skautské výchovné metody, alespoň spolu můžete trávit čas a utužovat vazby, což je pro středisko vždycky pozitivní. Pokud nevíte, jak naplánovat průběh roku, stačí prohledat doma šuplíky nebo skautskou křižovatku a najít číslo Roverského kmene, které vyšlo přibližně před rokem.

Kdo vymýšlí program? Přece roveři!

Jedním ze známých motivačních hesel pro rovery je „sám říd' svůj člun“. Pravdou je, že to není vždy jednoduché, ale v případě roverského programu to platí dvojnásob. Žádný program, který vymyslel někdo jiný, nebude přijímán tak dobře, jako program od člena kmene, který zná svoje kamarády.

Kde hledat inspiraci?

Pokračování ve skautské výchovné metodě

Prvním logickým krokem je vzpomenout si na program, který pro nás tvořili naši vedoucí, když jsme ještě byli skauti. Najdou se věci, na které se dá navázat. Mohou to být třeba znalosti přežití v přírodě, které se dají rozvíjet na výpravě v horách. Můžete pokračovat po stopách skautské historie a uspořádat promítačku Skautů bez lilie se spoustou popcornu. Jindy zase vezít za slovo heslo sloužím a vyrazit po domluvě s CHKO na brigádu do místního lesa nebo jeskyně. Roverská banda je skvělá v tom, že se s ní dá podnikat téměř cokoli.

Nebojte se přemýšlet

Roverský kmen je prostor, v němž se dá diskutovat o tématech, která hýbou skautským i vnějším světem. V roverském věku si ujasňujeme názory na náš život a hodnoty, proto je důležité nebát se na schůzce či výpravě navrhnout i hlubší programy. Příběhy, které vyvolávají morální otázky nebo hry, jež se zaměřují na osobní přesvědčení jsou jednou z možností. Občas chvíli trvá než se něco nového uchytí, nakonec to však může posunout všechny, kteří se rozhodli programu účastnit. Prohlédněte si třeba program Skautského institutu a inspirujte se.

Nahodilé programy

Ne nutně ale musí mít programy jasnou strukturu nebo snad vycházet z ročního plánování, ale i tak skvěle splní svůj účel. Ve zkratce bych uvedla drobný příklad vymyš-

lení programu ze života. Zjistili jste, že málokdo z vašeho kmene ví, jak správně zavázat kravatu alespoň dvěma způsoby. Zároveň přistoupilo sedm nováčků a moc dobře se se staršími dřevinami neznají. Na první pohled se jedná o dvě naprosto nesouvisející skutečnosti. Po několika minutách s tužkou a papírem lze však s kamarádem vymyslet hru, při níž se soutěží o nejlépe zakázanou kravatu a zároveň o to, kdo si zapamatoval nejméně o ostatních.

Osvědčí se takový program na akci roverů? To nezjistíte, dokud to nezkusíte.

Tvoření

Další složkou roverství je společné tvoření. Ať už se jedná o vyrábění rukama nebo společná organizace dětského dnu. Vytváření předmětů nebo projektů vede k pocitu sounáležitosti. Skvělé jsou v tomhle směru například workshopy

GreenPeace, které často učí, jak vyrobit předměty jako pásek nebo peněženka z recyklovaných materiálů. Můžete společně ušít pytlíky, zajít ve vyrobených barefootech do bezobalové prodejny a navrch uspořádat skautský bleší trh.

Na co si dát bacha...

Na vyváženou stravu pro svůj kmen. Možná jste spíše kaktusovití a stačí vám sejt se jednou za měsíc či dva. Třeba máte schůzky každý týden, ale nevíte, co s časem. Zkusíte zavést systém, v němž bude moci přijít s nápadem každý člen kmene. Dost možná to bude trochu škřípat, pokud nejsou vaši roveři a rangers zvyklí cokoli dělat, což je problémem nejednoho kmene. Jakmile se však pár lidí chopí iniciativy, půjdou dobrým příkladem ostatním, což může vést k dlouhodobé změně. Nezapomeňte, že do roverského kmene patří skauting, ale pořád jste parta kamarádů na člunu, kde se kormidelník střídá. ●

TIP:

Inspirace z vnějšku

Pokud se nebojíte občas vyrazit na nádraží a společně opustit základnu, může pro vás být inspirací i roverský kmen z jiného města. Na někoho, kdo má podobný zájem, jistě narazíte na Obroku, Miquiku, Roveriádě, Fonticulu a v podobných roverských bublinách. V případě nejasností se vždycky můžete obrátit na Roverský odbor, který je tu pro nás rovery.

Na závěr všem nadšencům do vedení roverských kmenů doporučuji vůdcovky Rovel+, na němž se dozvíte všechno užitečné a jemuž vděčím za většinu toho, co o rovingu vím.

Příručku Roverský začátek je možné si stáhnout v pdf zde:
<https://casopisy.skaut.cz/knihovna/499>

VOJTĚCH MATOCHA

Prašina: Černý merkurit

Prašinu sevřel mráz, od prvního dobrodružství Jirky a En uplynulo několik měsíců. Přímo v tajemné čtvrti si vybudovali klubovnu zvanou Doupě a objevili prašinskou část Krchleby, ze které přichází hrozba pro celé město. Druhý díl městské trilogie Prašina.

LUKE PEARSON

Hilda a král hory

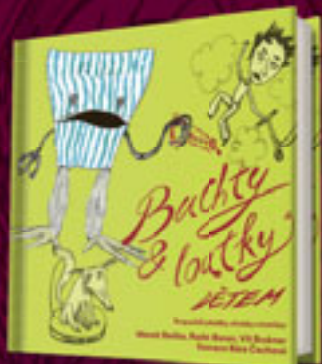
Pokračování Hildy je konečně tady! Netroufáme si prozrazovat víc než to, že vás čeká magické dobrodružství, které ovlivní budoucnost celého města Trolberg. Na scéně se navíc objevuje velitel hlídky, která chrání město před trolly.

MAREK, RADEK, VÍTEK A BÁRA

Buchty a loutky dětem

Slavný soubor sepsal neuvěřitelné příběhy a rozpustilé pohádky s báječnými ilustracemi. Jeden zvědavý tatínek si v botanické zahradě přičichl ke zmenšovací kytce! Přepřacovaná maminka zase omylem vypila zmizík. A kdo je to vlastně Prd, Fuk a Blek?

Jak se dělá Obrok

Jak zorganizovat velkou akci typu Obrok je pro mnohé rovery asi nepředstavitelné. Pěti dnům zábavy pro skauty a skautky z celé republiky předchází spousta měsíců plánování, tisíce hodin práce dobrovolníků a nemalá dávka stresu. Pojďte se podívat pod pokličku příprav Obroku 2019 a zapojte se příště do organizace i vy!

KLÁRA POLÁKOVÁ – ČIČI

FOTO DOMINIK DAVID – HRABOŠ

Proč takové akce vůbec pořádáme a k čemu naší organizaci slouží? Jednou z podstatných součástí skautingu je setkávání. Setkáváme se na schůzkách, výpravách, táborech a kurzech. Dostává se nám tak spousta inspirace a motivace. Na velkých

akcí se pak skauti často poprvé střetnou se skautingem a roveringem za hranicemi svého střediska. Potkají vrstevníky z celé republiky, kteří jsou na stejné vlně, řeší ty samé problémy, zajímají a baví je stejné věci. A díky skautingu žijí podle stejných hodnot. Tento pocit

sounáležitosti s něčím větším, než jsme my samotní, nám přináší novou energii, nadšení a motivaci pro práci ve svých oddílech.

Obrok je pak samozřejmě i jistou formou odměny pro naše skautské vedoucí a rádce, kteří v oddílech →

FOTO ARCHIV AUTORKY

věnují svůj čas dětem a výchovnému programu. Na akci je pro ně přichystaný program, prostor pro sdílení, vzdělávání, navazování nových přátelství nebo čas vyhrazený pro službu místní komunitě. A samozřejmě i zábava, tancování a koncerty.

Mezi další velké akce Junáka patří také Korbo, Navigamus, Central European Jamboree, Intercamp, European Jamboree, Moot, Roverway, World Scout Jamboree a další.

Jak to vzniká

Kdo se do organizace Obroku může zapojit? Zapojit se může vlastně každý, kdo na to má odvahu. Většina týmů je omezena věkovou hranicí osmnácti let, a to z toho důvodu, aby byl každý člen na akci zodpovědný sám za sebe. Pokud jste ještě nedosáhli plnoletosti, ale máte velký zájem se zapojit, je možné se domluvit na výjimce. To konkrétně může znamenat například plné zapojení do příprav akce a na akci samotnou jet jako účastník

a přitom připravovat jednu z programových částí. Na Obroku 2019 v programové sekci pár takových nadšenců bylo. Nejdůležitější vždy zůstává chuť se něco nového naučit a ochota se rozvíjet. Projekt vám dá spoustu možností, kdy budete

muset vystoupit ze své komfortní zóny a překonat své osobní možnosti. Na oplátku vám také přinese spoustu příjemných chvil s přáteli a pocit úspěchu.

Všechny velké akce jsou organizovány jménem Junáka – českého skauta. Získávají jeho finanční podporu a musí se řídit určitými pravidly. Tato pravidla stanovuje pro výchovnou věkovou kategorii

roverů Roverský odbor, který také vypisuje výběrové řízení na organizační týmy akcí. Obrok tak má jasně dané cíle, které musí v rámci svého projektu naplnit.

Výběrové řízení je veřejnou a transparentní záležitostí a k zadání projektu se lze dostat velmi snadno kliknutím na pár odkazů na Křivozavce. Jedná se o dokument, kde jsou uvedeny hlavní cíle a vize akce, předpokládaný termín a délka akce, věkové hranice účastníků a další doporučení od Roverského odboru. Zadání se pro jednotlivé ročníky Obroku zpravidla neliší, ale podrobné přečtení doporučujeme i těm, kteří se do organizace žádají velké akce nevrhají. Třeba zjistíte, kolik věcí je daných ještě před tím, než nový tým začne na přípravě akce pracovat.

Projekt vám dá spoustu možností, kdy budete muset vystoupit ze své komfortní zóny a překonat své osobní možnosti.

Pro ty, kteří by rádi svůj projekt do výběrového řízení přihlásili, máme pár tipů, na co je dobré se připravit. Tento proces probíhá celkově ve třech krocích od února do května. První kolo je čistě „lustrační“. Ústředí Junáka zajímají jména a motivace nejužšího organizačního týmu – vedoucího akce, financí a programu. Přes toto kolečko projde většina týmů bez problémů do druhé části, která

už vyžaduje krátký projekt. Ten by měl obsahovat jména na všech obsazených funkcích v užším týmu, základní informace o akci, představení cílů, místa konání. Nesmíte také zapomenout na rozpočet, představení vize akce a programu, který bude účastníky na akci provázet.

Pokud je v druhém kole výběrového řízení zaregistrováno více týmů, je to přesně ten okamžik, kdy se Výkonná rada rozhodne, komu svěří všechnu důvěru v pořádání akce, a komu dá alespoň na následující dva roky klid. Do druhého kola je nutné proměnit všechny vaše vize a plány v konkrétní cíle a tým. Pokud zatím nad projektem přemýšlelo pár nadšenců, ještě před druhým kolem je nutné sehnat si zbytek užšího organizačního týmu. Ten se zpravidla skládá z vedoucího celé akce, jeho zástupce, vedoucího Programu, Financí, Komunikace, Zázemí a logistiky, Lidských zdrojů a IT + registrace. Máte-li pocit, že v kompletním týmu někdo chybí nebo přebývá, následující variace jsou už jen na vás. Připravte se ale na to, že ve fázi druhého kola bude chtít Výkonná rada znát celý váš tým.

Možná si říkáte, kde seženete odborníka na IT, když v týmu zatím nikdo takový není. Taky se nikomu nechce řídit Lidské zdroje a na Komunikaci nemáte nikoho zkušeného? V Junáku je spousta lidí, kteří na svou příležitost teprve čekají a třeba jsou studenti nějakého oboru, který vám v projektu zatím chybí. Nebojte se při skládání

FOTO TOMÁŠ TKÁČIK – ROZJUM

užšího týmu rozhlížet do všech stran. Pomoci vám mohou různé facebookové stránky, inzeráty i kontakty na kamarády. Nakonec ani tým Obroku 2019 nrestartoval do projektu ve stejném obsazení, jako jste ho mohli vidět na závěrečném ceremoniálu.

Kritické otázky

Občas je zdravé si házet (malé) klacky pod nohy. Existují otázky, které je nutné si klást před tím, než do projektu vůbec vstoupíte a začnete mu věnovat velkou část svého volného času. Určitě si ujasněte vaše motivace a odpovězte si na otázku, zda jste ochotni obětovat svůj čas a úsilí organizování akce bez jediného nároku na odměnu. Pokud je vaše odhodlání silné a najdete okolo sebe podobně naladěné jedince, není důvod se bát a chyťte se příležitosti.

Kritických otázek mířených na vaši motivaci a odhodlání se nebojte ani v průběhu plánování akce. Je důležité udržet si zdravou míru

odstupu a pozitivní vztah k práci, protože jí bude s blížící se akcí přibývat.

Samozřejmě je nutné si během příprav také klást otázky ověřující proveditelnost akce. Pokud nemáte dostatek lidí v servistýmu nebo se potýkáte s velkou dírou v rozpočtu, kterou nezalepí účastnické poplatky ani sponzorské dary, je třeba zvážit, zda je akci i přesto možné pořádat.

Velké akce s sebou nesou jistá rizika. Je nutné se předem připravit na celou řadu nepříjemných situací, které mohou nastat. Takovému plánu se říká krizový scénář a každá oblast projektu by si měla jeden takový sestavit. Během akce se můžete setkat s nepřízní počasí, zrušeným programem, bahnitou cestou nebo spoustou nejrůznějších zranění. Na akci se pak při krizové situaci můžete spolehnout na váš náhradní plán a ušetříte si spoustu energie a nervů s vymýšlením úplně nové strategie, jak se s problémem popasovat. →

Důležitou a nedílnou součástí vedení velké akce je supervize od zkušenějších skautů. Každý šéf sekce si vybere podle vzájemných sympatií a znalostí dané oblasti svého supervizora. Supervizoři týmů s kladením zásadních otázek pomáhají a dokážou ze svých zkušeností vyhodnotit kritické body příprav a průběhu akce, které společně s užším týmem podchytí a případně vyřeší. Supervizor slouží také týmu a především šéfům jako poradce a podpora v těžkých situacích.

Kolik času to zabere?

Vrhnout se do takového projektu chce velkou odvalu, to už asi všichni víme. Možná už jste tu odvalu našli, ale ještě netušíte, kolik vám to zabere času a jestli to za to stojí. Projekt Obroku je téměř dvouročný, ale záleží na začátku úvah daného týmu. Počátkem se oficiálně myslí odevzdání přihlášky do výběrového řízení na začátku února předchozího roku. Koncem se zase myslí odevzdání závěrečné

zprávy několik měsíců po akci, která hodnotí úspěšnost akce z mnoha pohledů. Pokud jste o ničem takovém do teď neslyšeli a rádi byste se pod pokličku organizace různých velkých akcí Junáka podívali, všechny závěrečné zprávy jsou veřejně dostupné ve Skautisu – skautském informačním systému.

A kolik času to zabere jednotlivci? To se může velmi lišit. Záleží především na jeho funkci v projektu a charakteru pracovní náplně. Pro vedoucí jednotlivých oblastí je samozřejmě projekt časově nejnáročnější, a i tak se velmi liší na základě období a oboru, kterému se věnuje. Pro vaši představu se jedná o čtyři až deset hodin denně v nejvyšším vytížení před akcí a dvě až tři hodiny týdně v klidnějších fázích. Maximální investice času dosahují členové užšího týmu hlavně několik týdnů před akcí, kdy se denně komunikuje o mnoha tématech, je potřeba řadu věcí ještě dotáhnout a alespoň jednou týdně se koná večerní porada s reflexí

splněných úkolů. U některých oblastí je práce rozvrhnutá do pár měsíců, jiné týmy pracují po dobu delší a třeba s nižší intenzitou. Obecně lze říci, že pokud se chystáte vést některý z týmů, udělejte si ve vašem rozvrhu rezervu na malou brigádu nebo jeden nový, časově náročnější, koníček.

Týmová spolupráce

Jednou z nejtěžších částí projektu jsou mezilidské vztahy. Téměř dva roky pracujete se stejnými lidmi a musíte si s nimi rozumět. Je proto důležité o vztahy v týmu pečovat a hlavně si vybrat takové spolupracovníky, se kterými se vám pracuje dobře. Jednotlivé týmy si zpravidla sestavuje jejich šéf, tedy člen užšího týmu, který má na starost některou z oblastí. Tímto způsobem se na základ nabalí další a další lidé, kteří dohromady tvoří organizační tým akce.

Pokud si chcete do svého týmu vybírat lidi, je dobré myslet na následující kritéria:

1. Je dobré hledat mezi kamarády, u kterých máte důvěru.
2. Nový člen týmu by měl mít schopnosti a orientaci v oblasti, na které společně děláte.
3. Spolehlivost je při tak velkém projektu klíčovou vlastností, kterou u členů týmu hledat.
4. Každý člen by měl umět pracovat samostatně a umět řešit krizové situace.

Týmová spolupráce s sebou přináší samozřejmě spoustu rizik, která musí mít každý správný šéf týmu

Souborné dílo Jaroslava Foglara v novém vydání!

Doplňte si knihovničku
o **legendární foglarovky**
a **zažijte znovu**
skautská dobrodružství.

na paměti. Důležité je umět svým kolegům v týmu naslouchat a znát jejich potřeby. Ve spolupráci je také potřeba naučit se dávat zpětnou vazbu (negativní i pozitivní) a neustále komunikovat. Jedním z tipů je nastavit si osobní cíle a nepřekračovat možnosti jednotlivců. Neustále se podporovat a motivovat. O atmosféru v týmu je potřeba se starat a vytvářet bezpečné pracovní prostředí.

Spolupráce v týmu není vždy jen růžová a můžu vás ujistit, že v každém týmu se budou řešit nejrůznější spory. I na Obroku 2019 se v průběhu příprav vyskytly personální problémy a někteří členové organizačního týmu odešli nebo byli nahrazeni někým novým. Důležité je věci jasně komunikovat a změny se nebát. Otevřená komunikace může naopak posloužit i k pozitivnímu výsledku konfliktní situace, kdy se podaří všechny obavy a nepřijemnosti vysvětlit a tým může fungovat bez problému dál.

Jak se zapojit?

Zapojit se do příprav velké akce je jednoduché. Můžete se zapojit do užšího i širšího organizačního týmu. Pokud chcete být součástí užšího týmu, vytvořte si s partou kamarádů projekt. Užší tým Obroku 2019 se zformoval na jedné vzdělávací akci do té doby sobě neznámých lidí. Už na prvním víkendů mezi nimi padla myšlenka na uspořádání Obroku, a tak se dali do vymýšlení vize a sepsování přihlášky do výběrového řízení. Postupně se na základ

šesti členů začali nabalovat další a společně dovedli projekt k úspěšnému konci.

Pokud se chcete zapojit do širšího týmu, stačí se nebát oslovit užší organizační tým, jemuž nabídnete své schopnosti a nápady. Vyberte si oblast, ve které jste dobří a tým lidí, se kterým se vám bude dobře pracovat. A když nemáte ambice dělat na nějaké vyšší pozici, můžete si vybrat i nějaký menší úkol a pomoci tak organizátorům alespoň z části. Každá pomoc je vítaná.

Další možností je pozice v servis týmu. Nahlédnete tak do zákulisí příprav akce a získáte přehled o tom, jak to chodí, co všechno je potřeba zařizovat a na co se tedy připravit.

A proč? Být součástí pořadatelského týmu větší akce přináší obrovské množství zkušeností a pozitiv. V mnohých případech musíte vystoupit ze své komfortní zóny a komunikovat s přáteli zase úplně jiným způsobem. Naučíte se pracovat v týmu. Často je toho hodně, únava a množství práce jsou velké, je třeba se překonat. Odměna je ale obrovská. Kromě radosti z uskutečněné akce se také velmi posunete jako člověk. Další velkou výhodou je v dnešní době i možnost si tento váš úspěch napsat do životopisu. Taková zkušenost může být pro vašeho budoucího zaměstnavatele velmi lákavá. Každý (ob)rok se poštěstí někomu z týmu díky projektu napsat práci v oboru, který ho baví. ●

inzerce

svět kolem nás

Skotačení aneb putování s chutí karamelu

Myslíte, že se dá hmyzu ubránit suchým šamponem? Také jsme odpověď na tuhle otázku neznaly, a tak jsme ji letos v červenci vyrazily hledat. A tam, uprostřed Skotské vysočiny, jsme ji našly. Než jsme se s ní ale stačily vypořádat, hrnulo se na nás ze strání okolních kopců spousta dalších otázek, týkajících se ideálního počtu pláštěnek na 2 cestovatelky, množství karamelů, které je lidský organismus schopný zvládnout a toho, jak dlouho se můžou hojit štípance. A o čem je naše vyprávění? Právě o tom, jak jsme se ke kýženým odpovědím během našich 10 dní „skotačení“ dostávaly.

HANA BRZOBOHATÁ – HANY

Glasgow

Prší. Moje bunda podlehla hned prvnímu dešti a já cítím, jak se mi voda pomalu vpíjí do rukávů. Už 2 hodiny jsme v Glasgow a hledáme místo, kde strávíme první společný večer v zemi Nessie, vřesu a karamelů (ty jsme zakoupily hned při příjezdu). Nebesa nám vydatně potvrzují první z mnoha varování, která naší cestě předcházely a my vcházíme do malého podniku naproti nádraží Glasgow Queen street. Promočené od hlavy k patě náhle stojíme uprostřed skupiny lidí, která sem, podle všeho, každý pátek večer chodí zpívat karaoke. Zpívají s vervou a zpravidla i s pivem. Neodpuzuje nás to, právě naopak. A tak začínáme poznávat Skotsko. Ne na místech, která nám internet doporučil k návštěvě (ty jsme kvůli dešti přesunuly na neurčito), ale v nádražní hospodě.

FOTO ARCHIV AUTORKY

West Highland Way

Další den ráno už ale nenelíme a nasedáme na vlak, který nás veze do městečka Milngavie, kde se nachází počátek naší cesty. Po Skotsku se totiž nebudeme toulat jen tak nazdařbůh, ale pokusíme se zdolat West Highland Way, 156 km dlouhou dálkovou trasu, která vede podél jezera Loch Lomond a posléze napříč Skotskou vysočinou.

Podobné trasy, takzvané „treky“, se nacházejí všude možně po Evropě a my rády spoléháme na to, že lidé, kteří je vytyčili, znají svůj kraj a věnují přípravě o něco více času než my. Naše příprava pro ilustraci vypadala tak, že jsme se 2 měsíce rozhodovaly, kam vyrazíme. V dubnu koupily letenky, které nám za poměrně rozumnou cenu (cca 3 500,-) umožní strávit →

FOTO ARCHIV AUTORKY

10 dní ve Skotsku, což znamená, že budeme mít čas na projití West Highland Way, ale i na několik výletů. V následujících týdnech se každá věnovala samostudiu, což v praxi znamená, že jsme si přečetly pár cestovatelských blogů. Samozřejmě se později ukáže, že jsme četly tytéž blogy a náš informační záběr tudíž nebude příliš široký. Máme navíc obě dvě nepříjemnou vlastnost nebrat příliš vážně některá varování, což výrazně ovlivňuje průběh našich cest. Na tomto místě bych zejména chtěla vyzdvihnout fakt, že Johy s sebou ve Skotsku vůbec nemá pláštěnku (tu igelitovou jednorázovou si dovolím nepočítat) a že byste v našich krosnách našli ani trochu repelentu. Později nejspíš pochopíte, proč vypichuji právě tyto dva atributy.

Prší

Znáte Loch Lomond? To je to jezero, ve kterém nežije příšera. Tedy údajně, neboť 2 dny pochodu

po jeho březích nám dává dostatečný prostor pro tvorbu několika hypotéz, které se snaží vysvětlit, proč se Nessie přestěhovala právě sem. Důkazy pro to nemáme, neukázala se nám, ale při koupání cítíme obě podivné mrazení, které nemá nic společného s teplotou vody. Přibližně 2 minuty poté, co jsme se obě znovu oblékly, začíná pršet. Prší dlouho a hodně. Představa stavby stanu v dešti není příjemná asi nikomu, proto jsme vděčné, že se na West Highland Way nachází několik zděných chaloupek, takzvaných „bothy“, ve kterých můžete relativně pohodlně a zcela bezplatně přespat. Ve složení Slovensko, Skotsko, Česko tedy přečkáme noc v suchu a u krbu sušíme boty. Bohužel totiž musíme konstatovat, že ani pečlivá a několikánásobná impregnace ve skotském dešti neobstála. Po zbytek cesty nás, díky nocování v „bothy“, neprovází již pouze náš vlastní odér několikadenního pochodu,

ale i výrazně uzená esence. Loch Lomond po třech dnech definitivně opouštíme a rozřešení jeho záhad necháme tedy na vás.

Havěť

Zelené stráně, na kterých se pasou chundelaté ovce, rozvážené (čti laxní až zpomalené) krávy a podivní černí kozli, nás ve Skotsku obklopují ze všech stran. Naši cestu to obohacuje o mnoho zábavy. Trasa totiž nevede kolem pastvin, ale přímo skrz ně. Zatímco se skotským přízvukem jsme se poprali poměrně hrdinně a během cesty nedošlo k výraznějším komunikačním šumům, skotu nerozumíme vůbec. Plaší se v nečekaných chvílích, nedůvěřivě si udržuje odstup, ale jindy nám naopak vychází vstříc, nebo poklidně leží podél cest. Po několika dnech bedlivého pozorování a pseudo-vědeckého výzkumu se shodujeme na další hypotéze. Skot se bojí pouze toho, co vidí. Pokud stojíte za jeho zády, ve slepém úhlu, za stromem, nebo snad sami trochu jako strom vypadáte, nechá to krávy zcela chladně. A pro ovce to platí dvojnásob.

A další havěť

Když se řekne Skotsko, ani jedné z nás se ale jako první ovce nevybaví. Vybaví se nám jiná havěť. Podstatně menší, početnější, avšak o to důmyslnější. Třetí večer našeho pochodu se setkáváme s tím, před čím nás varovali průvodci, blogy i zkušenější přátelé. Pochod jsme trochu z hecu a trochu z nouze přetáhly až do devíti hodin, což se výrazně podepisuje na naší, jinak převážně dobré náladě. Louka,

kteřou z jedné strany lemuje zurčící potůček a z druhé bouřící řeka se proto hned stává adeptem na naši dnešní ubytovnu. Už se obě vidíme při večerní koupeli v potůčku a nedočkavě kontrolujeme terén. Vlhké oblečení věšíme na okraj plotu a líně vytahujeme stan. Dále už je sled událostí poněkud rozostřený, neboť je zahalen velkým hejnem žravého hmyzu. Říká se jim „midges“, ale my jsme je označovaly mnohem peprněji anglikanismy... Nepublikovatelnými. Jde o muchničky (pakomárec skotský), které měří jen několik málo milimetrů, ale jejich dopad na náš večer je obrovský. Repelent s sebou nemáme, tak bojujeme suchým šamponem. Já mám sice s sebou prozíravě alespoň moskytiéru, ale „midges“ nad tímto lidským výtvarným bohužel vítězí a dostávají se skrz ni na můj obličej, kde štípou hlava, nehlava. Stan máme postavený v rekordním čase, kolikly vyhodnocujeme jako buržoazní přežitek. Uvnitř obloukem přistanou naše krosny, těsně následovány námi. Oblečení obalené muchničkami jsme nechaly někde venku za sebou, a tak ležíme zavřené ve stanu pouze ve spodním prádle a s běsnými výrazy na sebe kookáme. Vteřiny ubíhají a my propukáme v hysterický smích, příhodu s „midges“ následuje jeden z nejveselejších večerů, jaké jsme spolu ve Skotsku prožili. Poráženy drobným hmyzem totiž zahazujeme veškerou únavu a špatnou náladu, protože absurdita nastalé situace nás dokonale odzbrojila. Takže upřímně děkujeme za příjemný večer, mrchy malý kousavý!

FOTO ARCHIV AUTORKY

FOTO ARCHIV AUTORKY

Vysočinou

Co potřebujete na zdolání Skotské vysočiny? O stanu, dobrých botách a nepromokavém oblečení se dočtete nejspíš všude. My vám ale z vlastní zkušenosti radíme ještě další vymoženost. Bez ní by se nám kilometry jistě zdály delší a se špatným rozpořazením bychom prohrály mnohem více bitev. Onou vymožeností je neustálá zásoba čokolády, nebo jiné laskominy, kterou máte v oblíbené. Nikdy nezjistíme, o kolik hůř by se nám bez ní reálně šlo, ale ani to, kolik jsme jí celkem snědly. Toho se totiž asi nedopočítáme. Rozhodně ale díky ní trávíme mnohem více času obdivováním

místního kraje v sedě, a to z prostého důvodu – protože za chůze by nám mohla zaskočit. Po několika dnech cesty se rozhodneme vyměnit spaní v divočině za pohodlí kempu. Ne, že by se nějak výrazně lišil kvalitou trávníku, či množstvím muchniček, ale mají v něm sprchu, pračku a hlavně sušičku! V půlce trasy se tedy konečně zbavujeme zátěže v podobě vody, kterou máme nasáklou v oblečení. Teplá sprcha je jen třešničkou na dortu. Počasí další den není o moc přívětivější, a tak se v rámci motivace rozhodneme do následujícího městečka přiblížit vlakem. Nejsme tu proto, abychom si odškrtávaly každý →

kilometr, ale proto (a teď to bude znít jako kliše), abychom jednou měly na co vzpomínat. Motivace nejspíš zafungovala, protože ten den se přehoupneme přes magických 30 km, což se nám doposud nepovedlo. Posledním úsekem je navíc náročné Ďáblovo schodiště, nejvyšší bod celé naší trasy. Že se jedná o vrchol West Highland Way ale díky naší mizerné přípravě zjišťujeme až při psaní tohoto textu. Vidíte, jak se to vyplácí? Člověk sám sebe překvapí ještě měsíc po návratu z cest... A navíc se tím vysvětluje ten nádherný výhled.

Na konci cesty

Konec West Highland Way se nachází ve městečku Fort William, které leží kousek pod horou Ben Nevis (nejvyšším vrcholem Velké Británie). My stanujeme v kempu přímo na jejím úpatí, pijeme zaslouženou Coca-colu a uvažujeme, co s následujícími třemi dny, které nám zbývají do odletu. Máme tipy na několik výletů, které jsme po cestě posbíraly od ostatních skotačících chodců. Kromě výstupu na Ben Nevis nás láká Edinburgh, železniční viadukt v Glenfinnan a znovu Glasgow. Není nutné dlouho váhat, dokonale se shodneme a vrchol hory necháváme za sebou. Viadukt v Glenfinnan je totiž místem, kde se natáčel Harry Potter, a to si prostě nemůžeme nechat ujít. Třeba tam zrovna stopneme Bradavický expres, takovou šanci nesmíme propásnout! Později toho dne se ale bohužel ukáže, že nestopneme ani expres, ani nic jiného. Přesně hodinu se totiž marně pokoušíme stopnout auto,

kteří by nás vzalo zpět do Fort William, odkud jezdí vlaky směrem na Glasgow. Dopravním prostředkem se nám tedy znovu stává vlak, líheň zajímavých setkání. Tentokrát zde natrefíme na skupinu českých turistek, které nás obohatí informací, že je dnes možná nejideálnější počasí pro výstup na Ben Nevis za dlouhou dobu. Nás to ale ani trochu netrápí a znovu se vzájemně utvrzujeme v tom, že tu nejsme abychom si odškrtały vrcholy, ani kilometry. Z okénka vlaku pak pozorujeme trojici majestátních jelenů a nemůžeme se dočkat závěru našeho dobrodružství, které se odehraje v kulisách Edinburghu.

Skotačení

Počátek podzimu nutí k čím dál častějšímu vzpomínání na naše letní dobrodružství, což je v období vzrůstajícího shonu jeden z pozitivních dopadů naší cesty. Chuť karamelky, zápisky v deníčku politém černým čajem, pocit, že vaše boty už nikdy nebudou suché a jizvy po desítkách rozdrbaných štípanců nás tam pořád vracejí. Nemůžeme říct, že by se nám podařilo na těch pár stránkách vylíčit všechny příhody, které jsme prožily, ale to ani nebylo naším záměrem. Koneckonců, bude pro vás nejlepší, když si „zaSkotačit“ pojedete sami. ●

FOTO ARCHIV AUTOROKY

Hany a Johy

Jsme dvě skautky, které spolu (a se skvělou partou) vedou oddíl. Jsme studentky, které se zcela míjí oborem a v neposlední řadě jsme partačky, které osud svedl dohromady někdy v 1. třídě. Pár let jsme si hleděly každá svého, pak jsme se potkaly v oddíle a jednoho dne jsme společně odeslaly přihlášky na čekatelský kurz. A tím to vlastně všechno začalo. Čekatelky byly následovány dalšími akcemi a my si postupně zvykly trávit část léta společně. Díky tomu, nás napadlo vyrazit za dobrodružstvím dál než na tábor, či kurz. A ta myšlenka se ukázala být geniální.

Kolem Krku na kajaku

Letos v létě jsem se po pěti letech znovu podívala k moři. Ale žádné válení na pláži, sprcha dvakrát denně, přecpávání se v místních restauracích ani pohodlné ubytování v hotelu mě tam rozhodně nečekalo. Spíše naopak. Během deseti dnů jsme totiž na kajaku s naším kmenem objeli ostrov Krk.

ANNA VAŇKOVÁ

Prázdny sotva začaly a já už s naším roverským kmenem jedu sbírat nové zážitky a zkušenosti. Akce se účastní celkem 15 lidí. Jedeme ve 3 autech s jedním vozíkem. Na vozík nakládáme 11 seakajaků, 4 deblly a 7 singlů. Plni očekávání vyrazíme s klasickým, zhruba dvouhodinovým zpožděním směr Chorvatsko, kde se chystáme během následujícího týdne obeplout ostrov Krk.

Plavbě předcházely nemalé přípravy. Tvořeny byly především pravidelnými tréninky na kajacích, školením od našich zkušenějších kamarádů a pořízení nezbytného vybavení, jako je například nafukovací karimatka, malý spacák, boty do vody a opalovací krém. Jídlo jsme si nakoupili v ČR ve dvojicích, ve kterých jsme si potom také vařili na plynových vaříčcích. „Vedoucí zájezdu“ asi půl roku předem zamluvil vypůjčení lodí ve Water elementu Brno. Dále také pro celou skupinu zajistil špricky (neoprén přes vchod kajaku), pádla, vesty, několik 20l barelů na vodu, nepromokavé vaky a větší celtý pro případ, že by nás zastihla nepřítel počasí.

FOTO MARTIN VAŠÍČEK

Cesta do Chorvatska trvá zhruba devět hodin. Jako nejmenší člen posádky našeho vozu sedím samozřejmě uprostřed. Snažím se najít nějakou snesitelnou polohu, ale příliš se mi to nedaří. Přestože za sebou máme pořádný kus cesty, dobrá nálada naše autíčko neopouští. Střídavě posloucháme Lábusem příšerně namluvenou audio knihu nebo české hity z 80. let. Jsou tři ráno a my konečně dorážíme do Kraljevice. Ještě nějakou chvíli hledáme vhodné místo, kde bychom se mohli uložit

ke spánku. Vybalujeme spacáky a karimatky a cestou znaveni usínáme.

Další den vstáváme hodně brzo ráno, balíme ležení a jedeme k pobřeží. Tam skládáme všechny věci do kajaků. Každý kajak má tři nepromokavé komory, které jsou poměrně velké a dá se do nich na týden sbalit. Jak se později ukázalo, až tak nepromokavé nejsou, to ale zatím netušíme. Poprvé spouštíme kajaky na vodu a dáváme pevnině a autům na týden sbohem. →

Sedím na pláži, kde budeme dnešní noc spát. Je mi zle. Jsem unavená, je mi zima, bolí mě břicho, ruce, oči mě pálí jako čert. Takhle jsem si první večer po vyplutí nepředstavovala. Většinu svých věcí mám mokrou nebo mastnou. Chce se mi brečet a jediné, co chci, je jet domů. Do tohoto stavu mě dostala série mých dnešních osobních katastrof. Zjistila jsem například, že kombinace mořské soli a opalovacího krému je v očích vražedná a že ruce proti pádlování 25 km denně na moři zásadně protestují. Ke svému ještě hlubšímu zoufalství přicházím na to, že jsem si v autě zapomněla jediný teplý kus oblečení. Do dvou údajně nepromokavých komor mi natekla voda a v té třetí suché se mi teplem rozpustil parmazán a zamastil mi oblečení a ostatní věci. Navíc se mi namočilo moje milované ukulele, to byla snad ta největší rána dneška. Nakonec se se vším nějak vyrovnávám, suším spacák a oblečení. Vaříme si teplou večeři (moc se nepovedla) a jdeme spát.

Ráno vstávám brzo a pozoruji východ slunce. Ostatní se postupně začínají probouzet a ve dvojicích připravovat ovesnou kaši s oříšky na snídani. Dnes nás čeká podobně dlouhý úsek jako včera, takže nemeškáme, balíme věci a připravujeme se k vyplutí. Poučena včerejšími problémy, rozdělují věci na ty, které se mohou namočit a na ty, které ne. Pak je ukládám do dvou mokrých a jedné suché komory. Ještě důkladně namazat opalovacím krémem a můžeme vyrazit. Moře je klidné a mně se pádluje poměrně dobře. Slunce dost pálí, takže pokrývka hlavy a sluneční brýle jsou nezbytnost. Když přijde čas oběda, zastavujeme na malé, pouze z moře přístupné plážičce a dáváme si studený oběd. Po jídle máme volno. Někdo se opaluje, další si jde zaplavat. Já si půjčuji masku na potápění a pouštím se do prozkoumávání mořského dna a lovení mušlí. Je tu krásně čistá voda a není tu nouze o ryby, hvězdice, sumíše a houbovce k pozorování. Po pau-

ze se ještě pouštíme do sbírání odpadků na pláži. Plníme několik pytlů, které přivazujeme na kajaky a vyplouváme. Další zastávka nás čeká u hlavního města Krk. Dělíme se na dvě poloviny. Jedna vyráží do města pro vodu, pečivo, suvenýry a hlavně pro zmrzlinu. Ta druhá zatím hlídá loď a užívá si teplého moře. Po asi hodině a půl se skupiny vymění. Znova sedáme do lodí. Zbývá nám už jen kousek do místa, kde budeme dnes tábořit, ale jelikož se návštěva města protáhla, přijíždíme na místo až za tmy. Táboříme na výběžku ostrova v krásném borovém háji. Vaříme teplou večeři a chystáme se jít spát. Kluci se ještě rozhodují dát si večerní koupání. Za chvíli za námi nadšeně přiběhnou ať se jdeme na něco podívat. Ve vodě je světlélkující plankton. Rukou zčeřím vodu a pozoruji, jak se mi mezi prsty rozsvěcují a zase zhasínají desítky malinkatých světýlek.

Dnes nás nečeká tak dlouhá cesta jako včera a předevcírem. Máme volné dopoledne, můžeme odpočívat, šnorchlovat a uvařit si teplý oběd. Dlouhou chvíli si krátíme také hraním hry „Městečko Krk na ostrově Krk“, tedy jakési předělané verze Městečka Palerma, a zpíváním s kytarou a ukulele. Po obědě vyrážíme. Přestávku máme poměrně záhy ve městě Punat. Po nájedzu na místní zmrzlinové stánky a doplnění zásob vody, se dělíme na dvě skupiny. Jedna jede přímo na místo dnešního táboření a druhá si cestu prodlouží o obeplutí blízkého ostrova Plavnik. Začínají být větší vlny. Mám radost, že patřím do skupiny, která pojede

kratší trasu. Většina z nás je dost vyčerpaná, takže jedeme pomalu a povídáme si. Koukám před sebe, a najednou vidím něco vyskočit z vody. Delfín. Jsem nadšená z toho, že jsem alespoň jednoho zahlédla, přestože nás ujišťovali, že se v takto teplé vodě většinou nevyskytují. Připlouváme na pláž, kde budeme nocovat. Při čekání na druhou polovinu výpravy se vydáváme na procházku k nedaleké zřícenině kostelíka. Je na kopci, takže odsud máme poměrně dobrý výhled na moře. V dále vidíme skupinku teček, které míří směrem k nám a správně se domníváme, že je to namakanější část naší výpravy. Přijedou unavení, ale nadšení, že to zvládlí.

Vstávám a hned tuším, že to dneska nebude ono. Jsem dost unavená a necítím se úplně dobře. Jakmile posnídáme a vyrazíme na vodu, moje podezření se potvrdí. Přichází na mě krize. Skoro nemůžu pádlovat, musím si dělat často přestávky, každý záběr bolí. Naštěstí dnes

FOTO MARTIN VAŠÍČEK

nejedeme žádnou velkou vzdálenost, ale poprvé se vydáváme na otevřenější moře a přeplováme k ostrovu Rab. Cesta se mi zdá nekonečná, ale nakonec přece jen dorážíme na klasickou obědovou přestávku ve městě. Na Rabu mě mile překvapují písčné pláže, které na Krku chyběly. Po obědě, zmrzlíně a doplnění zásob vody plujeme k místu dnešního noclehu.

Stavění hradů a dalších výtvorů z písku si samozřejmě nemůžeme nechat ujít a brzy jich je plná pláž. Vaříme si večeři a chystáme se ulehnout. Začíná se horšit počasí, fouká silný vítr.

Ráno není počasí o moc lepší, ale vlny jsou snesitelné, takže jako vždy nakládáme kajaky a vracíme se zpět na ostrov Krk. Polední →

inzerce

www.lowealpine.cz

Sednete si spolu? A jak!

Lowe Alpine ALTUS 42:47

Lowe
alpine

FOTO MARTIN VAŠÍČEK

přestávka je tentokrát naplánovaná ve městě Baška. Přijíždíme k městu a vlny nám jdou do zad. Nedělají mi vůbec dobře, trochu se z nich zvedá žaludek a mám strach, aby mi nepřevrátily kajak. Nakonec ale zdárně doplouváme ke břehu, odpočíváme a obědváme. K pláži, kterou máme vybranou pro přenocování je to už jen pár kilometrů. Statečně se znovu vydáváme vzdorovat vlnám. Vítr sílí. Vlny jsou stále větší a větší. Z některých už mám opravdu strach. Špatně vidím, kvůli mořské vodě, která mi neustále cáká do očí. Ze zoufalství si na lodích začínáme zpívat. Nakonec přece jen zdárně doplouváme do vytoužené zátoky. Jsme moc rádi, že se ani jeden kajak nepřevrátil, i když i na to jsme byli připravení. Večeříme a jdeme spát.

Dnes ráno je počasí ještě mnohem horší. Fouká silný vítr (bóra) a jsou veliké vlny, do kterých už je nebezpečné vyplouvat s kajakem. Rozhodujeme se, že dnešní den strávíme na pláži a nebudeme nikam plout.

Řidiči aut se pěšky a poté autobusem vydávají pro auta do Kraljevice a převážejí je do Bašky. Zbytek výpravy na pláži hraje různé hry, vydává se na různé krátké výlety do okolí a čtou Nevyžádané rady mládeži od Marka Orko Váchy. Také sbíráme odpadky na pláži a v jejím blízkém okolí. Je jich tu opravdu hodně. Docházíme k závěru, že takovou hromadu na kajacích neodvezeme. Na pláži je ale restaurace,

a tak vysíláme jednoho našeho zástupce, aby se zeptal jestli by tu hromadu nemohl odvést pan majitel i se svým odpadem. Je vděčný za úklid pláže, souhlasí a navíc nabízí každému jeden libovolný nápoj zdarma. V bezprostřední blízkosti pláže a někdy i po ní se prochází několik ovcí. Strach z nás moc nemají, dokonce se nám jedna přehrabovala v tenčících se zásobách jídla. K večeru se vrací řidiči. Hodnotíme celou akci a ukládáme se ke spánku.

Vítr dnes naštěstí není tak silný, naposledy sedáme do kajaků a jedeme zpět do Bašky, kde na nás čekají auta. Navazujeme lodě na vozík a jedeme domů.

Při dlouhé cestě autem si ještě přehrávám v hlavě důležité okamžiky výletu. I přes těžkosti, které jsem na této akci zažila, vím jistě, že na ni budu vždycky vzpomínat s úsměvem na rtu. A v neposlední řadě také s hrdostí, že jsem to všechno a bez úhony na těle i na duši zvládla. ●

Co a jak?

Délka plavby: 7 dní

Cena: 3 000,- na osobu

Nejdražší položky: půjčení lodí a doprava

Půjčovna: Water element Brno

Přeprava: 3 auta + vozík s konstrukcí

Na co nezapomenout: pojištění, pumpy (pro případ převrhnutí kajaku na moři), vyvazovací lanka na loď (5 m)

Při podobném výletu nezapomeňte sledovat předpověď počasí. Účastníci by měli mít zkušenost s jízdou na kajaků.

S jakýmkoliv dotazy se obraťte na Matina Vašíčka – Mrože:
Mrodge.skaut@centrum.cz

kultura

Lesk, bída a variété

Piliny v manéži, klauni, artisté a spousta cvičených zvířat, to je cirkus. Současné tradiční cirkusy se specializují na nejrůznější artistické disciplíny a drezury koní, psů, koz, lvů, medvědů, lachtanů a dalších zvířat. Nový cirkus oproti tomu sází na artistiku a tematická umělecká představení. Když nahlédneme za oponu šapitó, variété nebo estrády, uvidíme lesk a bídu tradičního cirkusu i tvrdou dřinu novocirkusových artistů.

KRISTÝNA PECHOVÁ

FOTO FRANTIŠEK ORTMANN

Zábava jako vývozní artikl existuje již řadu let. Ke kočovným artistům navíc jako skauti máme neobyčejně blízko, neboť podobně jako my tráví část života ve stanu.

„Do Prahy jezdily zahraniční cirkusové společnosti už od konce 18. století, v roce 1786 ji navštívily anglická jezdecká společnost pana Hyama a nizozemská Caitanova provozochodecká tlupa. První doložený cirkus se šapitó byl cirkus Jung. Jako jedny z původních cirkusů zde působily i podniky

Berousků a Kludských,“ konstatuje kurátor Národního muzea Hanuš Jordan, který je považován za jednoho z předních odborníků na cirkusy.

Podle jeho slov ještě před rokem 1848 a de facto i před rokem 1860 nemohli kočovní umělci, kteří provozovali artistiku, jezdit do velkých a lázeňských měst. Nejčastěji proto jezdili po českém venkově a po malých městech, což mělo později vliv na to, že si český cirkus, narozdíl od těch zahraničních, zachoval spíše venkovský charakter.

Před první světovou válkou byl u nás největším kočovným cirkusem cirkus Kludský. Později za války sice hodně utrpěl, ale i po ní se řadil mezi evropskou cirkusovou špičku. Velikost a neekonomický provoz se mu ale nakonec stal osudným a v Česku se před druhou světovou válkou zachovaly spíše jen menší rodinné cirkusy.

Samotné období německé okupace pak paradoxně představovalo časy, kdy se cirkusům poměrně dařilo. Jejich program totiž nevalil žádným totalitním ideologiím a v Německu i Rusku byl cirkus vždy velmi oblíbený. Situace dokonce došla tak daleko, že byla práce u cirkusu využívána jako alibi k tomu, aby lidé nemuseli být totálně nasazeni.

Těsně před nástupem komunistické diktatury se pak i u cirkusů objevila snaha o centralizaci. Údajně se tak dělo kvůli kvalitě programu a kvůli dětem z cirkusových rodin. Některé z nich totiž nebyly ještě na začátku 50. let dotčeni školní docházkou.

Na sezónu 1949–1950 už pak převzal všechny cirkusy stát a vytvořil Československé cirkusové podniky. V 50. letech tak vznikaly umělé cirkusy, kam byli zapojováni cirkusáci z tradičních rodin. Jedním z nich byl cirkus Humberto pojmenovaný podle knihy Eduarda Baase. Zajímavostí je, že celé vybavení cirkusu Humberto bylo převzato z cirkusu Henry, který měl stejné iniciály. Dalšími velkými vývozními cirkusy pak byly například Praga, Dunaj a Internacional.

FOTO FRANTIŠEK ORTMANN

V roce 1958 začalo přituhovat, protože komunistická strana zakázala kočování a s tím i soukromé malé cirkusy. Ty na to později reagovali tak, že se ukryli do poutí.

Později v 60. letech ale došlo k poměrně zásadnímu vývoji. Tradiční cirkusový program již několik desítek let fungoval v poměrně neměnné podobě a lidé ho postupně začali být přesycení. K tomu se navíc podle Jordana přidal i fakt, že společnost začala kritičtěji pohlížet na vybičování divokých zvířat a ochranu přírody obecně. „Ke slovu se dostali divadelníci, kteří začali vyprávět příběhy prostřednictvím artistických představení a položili tak základy takzvanému novému cirkusu,“ dodává a vysvětluje, že nový cirkus se od toho starého liší také v tom, že již nepracuje se zvířaty.

V současné době jsme se dostali do fáze, kdy jsou drezury zvířat pro mladší generace téměř tabu. „Jedním ze zlomových bodů pro český cirkusový svět byly události roku 2018, kdy bylo

odhaleno, že Ludvík Berousek poskytl části těl exotických zvířat k prodeji na černém trhu,“ říká Hanuš Jordan a dodává, že tím výrazně utrpěl i mediální obraz cirkusů, a to i přesto, že je Ludvík Berousek přes dvě generace mimo cirkusy a se zvířaty pouze legálně obchoduje.

Ještě dál v otázce cirkusů bez zvířat jsou v zahraničí. Například německý cirkus Krone, který je v současné době největším cirkusem na světě, měl dvouapůlhodinový program téměř bez zvířat. K vidění bylo pouze několik koňských čísel s českými artisty a scéna se zvířecími maskami.

Nejde však tolik o zákony, jako spíše o to, že lidé ztrácí zájem. Tradičnímu cirkusu nakonec nebude osudný zákon zakazující drezuru, ale spíše to, že do něj lidé přestanou chodit.

Přes upadající lesk původního cirkusu se festivaly nového cirkusu, jako je Letní Letná, těší velké obli-

bě. Stejně na tom jsou i novocirkusové společnosti, například česká La Putyka nebo zahraniční Cirque du Soleil.

Jedním z reprezentantů nového cirkusu je pak i české uskupení Losers Cirque Company, které založil Petr Horníček. „Naši artisté pochází z různých tělovýchovných a tanečních jednotek a jejich trénink bývá značně náročný. Zranění před premiérou nejsou ničím výjimečným a těsně před ní se trénuje až šestkrát denně,“ líčí a dodává, že mimo období vystupování se pak akrobaté účastní skupinových cvičení, aby se udrželi v kondici a mohli se učit nové prvky. Práce cirkusáka je tedy pro ně téměř na plný úvazek.

V současné době již ale není tolik zvykem, že by artisté předváděli svá vystoupení v šapitó a část roku bydleli ve stanu. Zpravidla totiž mívají pevné zázemí se zkušebnami a samotná vystoupení se odehrávají spíše v uzavřených prostorech. Losers tak například své →

FOTO FRANTIŠEK ORTMANN

provazy, šály, žonglování, cvičení s obručí a jiné akrobatické prvky cvičí v pražském Cirqueu, který je centrem nového cirkusu. „Do budoucna máme plán, že bychom chtěli společně s Cirqueu otevřít velkou akademii, v níž se budou pořádat kurzy akrobacie pro veřejnost,“ poodhaluje Horníček.

Přestože disciplíny, které se v cirkusu objevují více než století, jsou stejné, artisté z Losers pořád prozkoumávají možnosti lidského těla. „Každé představení je jiné a s každým dalším se vždy snažíme nějakým způsobem posouvat naše hranice. V nové premiéře Heroes tak máme například párovou a skupinovou akrobacii, stavíme různé věže z lidských těl, skáčem nebo děláme salta,“ popisuje a dodává, že představení nového cirkusu se tak od klasického divadla liší nejvíce v dramaturgii, která

je u činohry či opery daná nějakou předlohou. „U nás jako první vzniká téma, tedy základní idea představení. Pak vytvoříme kostur a bodový scénář, který naplníme pohybem. Když je hotová choreografie jednotlivých scén, vstupuje do tvorby více režisér a upravuje představení po dramaturgické stránce,“ vysvětluje.

Režisér a inscenační tým má tak u nového cirkusu především za úkol přetvořit představení tak, aby bylo srozumitelné pro diváky. Slovo mají ale i artisté, kteří se mohou do vymýšlení aktivně zapojovat a přemýšlet nad tím, jaké další disciplíny by chtěli do nových inscenací sevcit.

Nedílnou součástí nového cirkusu je i hudba. Skládá se hned na začátku a tvoří tak základ pro choreografii nebo obráceně. Každé představení je jiné, protože i tým, který ho vytváří se proměňuje. Petr Horníček tak na nejnovějším

představení Heroes spolupracoval například s Danielem Špinarem, divadelním režisérem a dramaturgickým ředitelem činohry Národního divadla a s Radimem Vizvárem, vynikajícím českým mimem a choreografem, kterého je možné vidět v hlavní roli této inscenace. Hudbu jim složil skladatel Ivo Sedláček.

Nový cirkus ztvárňuje různá společenská témata. Losers Cirque Company se stali losery díky svému stejnojmennému vystoupení The Losers, které bylo o ženě a pěti mužích, jež o ni usilovali a o tom, jak se dnes mění postavení muže a ženy.

Každý divák má však možnost v rámci daného tématu uplatnit poměrně velkou představivost. Sám Horníček popisuje jejich představení slovy: „Snažíme se, aby diváci mohli přijít, pobavit se a neřešit ničím problémy. Chceme jim předat něco zábavného a zároveň melancholického.“ ●

Varieté a Estráda

Hanuš Jordan, přední český odborník na cirkusy, varieté definuje jako jinou platformu pro cirkus. K varieté patří artistika a s ní i hrazdy, lana, trampolíny. Novinkou jsou pak kouzelníci, kteří k cirkusu patří spíše okrajově, zato ve varieté mají své pevné místo. První budova varieté byla postavena v Karlíně, jedná se o dnešní budovu Hudebního divadla v Karlíně (1886). V letech po obou světových válkách, bylo u nás hlavním městem varieté Brno, kde se nacházela jeho významná scéna Rozmarýn.

Estrády byly zájezdní a zábavní podniky, které vycházely z půdorysu varieté. V Estrádách bylo bavičů většinou více. Jejich typickým příkladem je třeba Petr Novotný, který byl bavičem v 90. letech a na začátku 20. století. Známé jsou především jeho televizní pořady, které na principu estrády fungovaly.

pozvánky

Freever 2019

10.–13. října 2019

Hodoňovice

www.freever.skauting.cz

Nabušený roverský víkend plný přednášek, workshopů i her. Užij si víkend, který pro jednu připraví někdo pro tebe. Poznáš nové kamarády, získáš nové dovednosti a inspiraci. Pro rovery a rangers od patnácti let. Přihlašování na webu.

Splň si svůj sen 2

11.–13. října, 8.–10. listopadu 2019

Mentaurov

www.svojsikuvsen.cz

Na metodickém semináři se pod vedením zkušených instruktorů dozvíš základy pořádání velkých akcí. Seznámíš se s projektovým řízením a tím, co je třeba vykonat při přípravách velké akce v Junáku. Pro rovery a rangers starší 18 let. Přihlašování přes webové stránky.

<https://krizovatka.skaut.cz/oddil/akce/4603-skautsky-muzikal-2019-bezva-aktivita-na-tabor>

Závod tří vrchů

1.–3. listopadu 2019

Blansko

www.z3v.cz

V extrémním závodě dvojic si kromě topografické orientace prověříš své dovednosti díky řadě disciplín. Logika, zručnost, obratnost a především fyzické a psychické síly. Závod se běží na trase 60 kilometrů

se sedmi disciplínami. Závodí se ve dvojicích, jeden z dvojice musí být starší 18 let. Přihlašování spuštěno 1. října.

Festival svobody na školách

11.–22. listopadu 2019

www.festivalsvobody.cz/naskolach

Celá republika si letos připomíná 30. výročí sametové revoluce. Zásadní úlohu během ní sehráli studenti, a proto i dnes vyzýváme vás, středoškoláky, abyste se ke vzpomínce na listopadové události přidali. V rámci Festivalu svobody na školách je možností hned několik. K dispozici je katalog aktivit, který pro svůj Festival můžete využít, a pomoc našich koordinátorek. Přijďte se taky a přihlaste se přes formulář na webu.

Skautský muzikál

22.–24. listopadu 2019

Chlumec nad Cidlinou

Celostátní skautská soutěž: nacvič se svou družinou dvacetiminutové divadelní představení, zapojte zpěv, tanec, hudební nástroje a přijedte se ukázat do východních Čech.

Oslavy 30 let svobodného skautingu

2. prosince 2019

Praha a regiony

www.skautskyinstitut.cz

Na začátku prosince si oslavami 30 let svobodného skautingu připomeneme kulaté výročí obno-

vení Junáka. V Městské knihovně v Praze, kde byl Junák obnoven, proběhne slavnostní večer s premiérou pokračování filmu Skauti bez lilie. Zároveň nás čeká například symbolický živý řetěz Prahou nebo speciální mše svatá.

Festival svobody na školách

11.–22. listopadu 2019

www.festivalsvobody.cz/naskolach

Celá republika si letos připomíná 30. výročí sametové revoluce. Zásadní úlohu během ní sehráli studenti, a proto i dnes vyzýváme vás, středoškoláky, abyste se ke vzpomínce na listopadové události přidali. V rámci Festivalu svobody na školách je možností hned několik – uspořádejte sameťový happening, Festival svobody na vaší škole a zapojte se do literární a výtvarné soutěže. K dispozici je katalog aktivit, který pro svůj Festival můžete využít a pomoc našich koordinátorek. Už teď máme první vlašťovky, přijďte se taky a přihlaste se přes formulář na webu.

Další akce a pozvánky najdeš ve sdílené složce. Přijde i svou pozvánku!

 WARMPEACE.

**DOKUD JSI V TEPLE,
HOUBY SE TI DĚJE.**

**Péřové spacáky VIKING jsou „rodinným
stříbrem“ české značky Warmpeace.**

První Viking spatřil světlo světa v roce 1991 a od té doby jsou tyhle péřové spacáky součástí výbavy stále většího počtu dobrodruhů, cestovatelů, horolezců a dalších spáčů v přírodě. V roce 2019 jich bylo již zhruba půl milionu.

DWR úprava neobsahuje fluorcarbonové látky, které nepříznivě ovlivňují zdraví lidí i zvířat.

www.warmpeace.cz

Viking 900

-7 °C | -14 °C | -34 °C

údaje dle EN13537

Třísezonní spacák se zaměřením na jaro a podzim.

S necelým kilem a půl celkové hmotnosti je slušnou „ekonomickou třídou“ s poměrně vysokým loftem a dlouhou životností. Je to řešení pro chladnější noci nebo zimomřivější spáče.

YKK®
Loft Nylon
DWR+